

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.001.01.2023

Pan
Zbigniew Bogucki
Wojewoda Zachodniopomorski
Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki
w Szczecinie
Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
Najwyższej Izby Kontroli z dnia 31 maja 2023 r.

P/23/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/32 - województwo zachodniopomorskie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie ¹ Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Bogucki, Wojewoda Zachodniopomorski ² od 30 listopada 2020 r. Marta Zagórska, Dyrektor Generalny Urzędu od 29 października 2021 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Sylwia Książopolska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/1/2023 z 2 stycznia 2023 r.2. Adam Borowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/2/2023 z 2 stycznia 2023 r.3. Jarosław Staniszewski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/6/2023 z 2 stycznia 2023 r.4. Aneta Arczewska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/24/2023 z 31 stycznia 2023 r.5. Radosław Kropiowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/32/2023 z 9 lutego 2023 r.6. Katarzyna Kozłowska specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/49/2023 z 17 marca 2023 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-10, 17-20, 2367)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2022, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/32 – województwo zachodniopomorskie⁴ oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.</p> <p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– działania związane z egzekucją dochodów budżetowych,– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,
--------------	---

¹ Dalej: Urząd lub ZUW.

² Dalej: Wojewoda.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁴ Dalej: województwo.

- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego ZUW na 2022 r. pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:

- działania związane z windykacją należności,
 - realizacja wydatków budżetu państwa,
 - sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,
 - system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.
- Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych⁶ z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy wykonania planu dochodów,
- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty,
- szczegółowej kontroli windykacji zaległości,
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontroli prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 85/32 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków ZUW,
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/32.

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/32 wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2022 r. Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.; dalej: ufp.

⁶ Dalej: Rb-27.

Epidemiologicznej w Szczecinie⁷ i wykorzystania dotacji przez Szczecińskie Centrum Świadczeń w Szczecinie⁸.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna⁹ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Dysponent części podejmował w 2022 r. działania w celu zwiększenia skuteczności egzekucji dochodzonych zaległości przez jednostki podległe. Właściwie udzielano ulg w spłacie należności. Monitorowano przebieg prowadzonych postępowań egzekucyjnych i odwoławczych, jednak działania te nie były w pełni skuteczne. Wobec 10 dłużników zalegających z zapłatą należności w łącznej kwocie 547,3 tys. zł, czynności windykacyjne podejmowano z opóźnieniem wynoszącym od jednego roku do ponad sześciu lat. Jednej z tych należności w kwocie 376,9 tys. zł nie spisano jako przedawnionej i nieściągalnej. Ponadto nie informowano na bieżąco Biura Organizacji i Kadr ZUW¹⁰ o stanie trzech spraw dotyczących dochodzenia należności cywilnoprawnych w łącznej kwocie 14,2 tys. zł.

W wyniku kontroli 30,5% zrealizowanych wydatków budżetu państwa oraz wydatków budżetu środków europejskich stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, z wyjątkiem wydatków budżetu państwa w łącznej kwocie 188,6 tys. zł, z tytułu opłat za dystrybucję energii elektrycznej¹¹ oraz wykonania instalacji elektrycznej w celu podłączenia centralnego zasilacza awaryjnego do komputerowej sieci energetycznej ZUW. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele i efekty rzeczowe.

Zgodnie z przeznaczeniem wydatkowano środki z czterech badanych rezerw celowych oraz rezerwy ogólnej. Dla części wnioskowanych środków z rezerwy celowej (pozycja 4¹²), tj. 3.007 tys. zł¹³ przyjęto niewłaściwy rozdział klasyfikacji budżetowej.

Wydatki na wybrane dotacje (33,9% ogółu) były przekazywane w terminach i kwotach umożliwiających osiągnięcie przez dotowanych zakładanych celów. Beneficjenci przedkładali Wojewodzie terminowo rozliczenia z ich wykorzystania.

Wojewoda podejmował decyzje o zablokowaniu planowanych wydatków budżetowych na łączną kwotę 9 346,1 tys. zł w dniach 25 listopada i 30 grudnia

⁷ Dalej: WSSE.

⁸ Dalej: SCŚ.

⁹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej, stosuje się ocenę w formie opisowej.

¹⁰ Dalej: BOiK.

¹¹ Opłaty sieciowej stałej i zmiennej dotyczącej punktu poboru energii elektrycznej nr 590310600001251540 (Delegatura ZUW w Koszalinie; grupa taryfowa C21); dalej: PPE Koszalin.

¹² Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym 1.486.966 tys. zł na realizację „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły”; dalej rezerwa celowa pozycja 4.”

¹³ Z 4 852,1 tys. zł.

2022 r., mimo że okoliczności uzasadniające ich dokonanie wystąpiły od 16 do 212 dni wcześniej.

NIK pozytywnie zaopiniował sprawozdania budżetowe w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/32 na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach ZUW były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, jednak skutkiem nieprawidłowości dotyczącej kwoty należności w wysokości 376,9 tys. zł, sprawozdania roczne Rb-27 Urzędu oraz Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za IV kwartał 2022 r. nie oddawały rzeczywistego stanu należności.

Ujawnione w toku kontroli NIK nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na realizację budżetu w części 85/32.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe – windykacja należności.

W 2022 r. zrealizowane w części 85/32 dochody wyniosły 151 800,9 tys. zł i były wyższe o 38,8% od kwoty ujętej w ustawie budżetowej na rok 2022¹⁵. Wyższa realizacja wynikała głównie z tytułu: wzrostu wpływów za użytkowanie wieczyste nieruchomości oraz przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności; wyższych wpłat od dłużników alimentacyjnych; wzrostu opłat paszportowych, konsularnych oraz za wydanie kart pobytu spowodowanego konfliktem zbrojnym na Ukrainie; zwrotów za świadczenia opieki zdrowotnej udzielone przez zespoły ratownictwa medycznego obywatelom państw UE i państw EFTA. Dochody budżetowe uzyskano głównie z: opłat za gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa¹⁶; należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych; opłat za czynności weterynaryjne¹⁷; opłat paszportowych. W odniesieniu do 2021 r. dochody wykonano na porównywalnym poziomie (wzrost o 0,2%).

(akta kontroli str. 2143-2157, 2187-2209)

Dochody zrealizowane przez dysponenta III stopnia (ZUW) wyniosły łącznie 13 878,1 tys. zł i były wyższe o 41,5% od kwoty ujętej w ustawie budżetowej na rok 2022. Głównym źródłem¹⁸ były wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych¹⁹. Kwota uzyskanych dochodów z tych tytułów była dwukrotnie wyższa od prognozowanej²⁰ (o 4 471,3 tys. zł). W znacznie niższej kwocie zrealizowano

¹⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁵ Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 270); dalej: ustawa budżetowa.

¹⁶ Dalej: SP.

¹⁷ Między innymi za badanie mięsa, nadzór nad produkcją wprowadzoną do zakładu; przeprowadzenie kontroli zwierząt w miejscu ich pochodzenia oraz wystawianie świadectw zdrowia.

¹⁸ Dochody te wyniosły 8 471,3 tys. zł, co stanowiło 61% łącznej kwoty zrealizowanych dochodów.

¹⁹ Dział 750 – Administracja publiczna, rozdział 75011 – Urzędy Wojewódzkie, § 0930.

²⁰ Według ustawy budżetowej na 2022 r. kwota prognozowanych dochodów z tytułu opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych miała wynieść 4 000 tys. zł.

wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne²¹ (o 1 610 tys. zł, co stanowiło 53,7% prognozowanej kwoty).

(akta kontroli str. 575-577)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że większe wpływy z tytułu opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych związane są prawdopodobnie z konfliktem w Ukrainie, a niższe wpływy z ww. opłat, z wejściem w życie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa²², zwalniającej obywateli tego państwa z obowiązku uzyskiwania odpłatnego zezwolenia na pracę.

(akta kontroli str. 581, 584-585)

Porównanie zrealizowanych przez ZUW w 2022 r. dochodów do kwot ujętych w ustawie budżetowej oraz wykonania za rok poprzedni wykazało m.in., że:

- w dziale 710, rozdziale 71015, § 0570 – wykonanie w 2022 r. wyniosło 41,5 tys. zł, tj. 41,5% kwoty prognozowanej na 2022 r. i 54,5% kwoty zrealizowanej w 2021 r.²³;
- w dziale 710, rozdziale 71015, § 0580 – wykonanie w 2022 r. wyniosło 40,0 tys. zł, tj. odpowiednio 40% i 53,3%²⁴;
- w dziale 750, rozdziale 75011, § 0630 – wykonanie w 2022 r. wyniosło 13,1 tys. zł, tj. ponad dwukrotnie więcej niż kwota prognozowana na 2022 r., ale stanowiąca 33,3% kwoty zrealizowanej w 2021 r.²⁵;
- w dziale 852, rozdziale 85202, § 0570 – wykonanie w 2022 r. wyniosło 3,9 tys. zł, przy zerowej kwocie prognozowanej na 2022 r., ale stanowiącej 9,1% kwoty zrealizowanej w 2021 r.²⁶;
- w dziale 852, rozdziale 85202, § 0910 – wykonanie w 2022 r. wyniosło 23,2 tys. zł, przy zerowej kwocie prognozowanej na 2022 r., ale stanowiącej ponad siedmiokrotną kwotę zrealizowaną w 2021 r.²⁷;
- w dziale 852, rozdziale 85295, § 0580 – wykonanie w 2022 r. wyniosło 19,8 tys. zł, tj. niespełna czterokrotnie więcej niż kwota prognozowana na 2022 r., ale stanowiąca 63,9% kwoty zrealizowanej w 2021 r.²⁸

(akta kontroli str. 576-577)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: *prognozę planu na 2022 r. oparto na wysokości zrealizowanych dochodów w 2019 r., 2020 r. i w I połowie 2021 r. oraz należności pozostałych do zapłaty. Planowanie dochodów ZUW nie jest objęte odrębną procedurą.*

(akta kontroli str. 582, 585)

W rocznych sprawozdaniach Rb-27 dysponenta części 85/32 i dysponenta III stopnia za 2022 r. nie wykazano ujemnych dochodów na poziomie działów i rozdziałów.

(akta kontroli str. 576-577, 666-692, 2143-2157, 2567-2580, 2727-2739, 2781-2793)

Wojewoda wyjaśnił, że w 2022 r. w ZUW i w części budżetowej 85/32 nie prowadzono

²¹ Dział 750 – Administracja publiczna, rozdział 75011 – Urzędy Wojewódzkie, § 0620.

²² Dz. U. z 2023 r. poz. 103, ze zm.

²³ Kwota wg ustawy budżetowej – 100 tys. zł, kwota uzyskana w 2021 r. – 76,2 tys. zł.

²⁴ Kwota wg ustawy budżetowej – 100 tys. zł, kwota uzyskana w 2021 r. – 75 tys. zł.

²⁵ Kwota wg ustawy budżetowej – 5 tys. zł, kwota uzyskana w 2021 r. – 9,8 tys. zł.

²⁶ Kwota wg ustawy budżetowej – 0 zł, kwota uzyskana w 2021 r. – 42,7 tys. zł.

²⁷ Kwota wg ustawy budżetowej – 0 zł, kwota uzyskana w 2021 r. – 23,2 tys. zł.

²⁸ Kwota wg ustawy budżetowej – 5 tys. zł, kwota uzyskana w 2021 r. – 31 tys. zł.

audytów, kontroli wewnętrznych i zewnętrznych w zakresie wykonania dochodów budżetowych i prowadzonej windykacji należności.

(akta kontroli str. 555)

Na koniec 2022 r. w części 85/32 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 1 035 682,5 tys. zł. Dotyczyły one głównie świadczeń w ramach funduszu alimentacyjnego²⁹; opłat z tytułu wieczystego użytkowania, dzierżawy oraz najmu nieruchomości SP; grzywien i innych kar pieniężnych dotyczących wykonania obowiązków wynikających z decyzji administracyjnych³⁰; kosztów wydalenia cudzoziemców. Na koniec grudnia 2022 r. zaległości wyniosły 1 030 367,5 tys. zł i były wyższe o 6,5% od zaległości na koniec 2021 r. Wzrost wynikał m.in. z: wyegzekwowania od dłużników alimentacyjnych kwot znacznie niższych od wypłaconych z budżetu państwa świadczeń osobom uprawnionym; nieterminowych płatności z gospodarowania nieruchomości SP; nieskutecznej egzekucji nałożonych kar i grzywien w celu przymuszania wykonania obowiązków wynikających z decyzji administracyjnych³¹.

(akta kontroli str. 2158-2164, 2210, 2214, 2567-2580, 2727-2739, 2781-2793)

Należności pozostałe do zapłaty dysponenta III stopnia na koniec 2022 r. wyniosły 5 826,6 tys. zł i dotyczyły głównie odsetek od nieterminowych płatności z tytułu wieczystego użytkowania, dzierżawy, najmu nieruchomości SP³² (stanowiły one 32,3% należności pozostałych do zapłaty) oraz wpływów z działalności nadzoru budowlanego i opłat różnych³³ (20,1%). Zaległości według stanu na koniec 2022 r. wyniosły 4 681,6 tys. zł i były niższe o 13% od zaległości na koniec 2021 r. Spadek wynikał m.in. ze skutecznej egzekucji części zaległości oraz dokonania odpisu trzech należności³⁴.

(akta kontroli str. 578-579)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: *w zakresie zwiększenia skuteczności prawidłowego i terminowego pobierania dochodów oraz odzyskiwania należności/zaległości prowadzone były w ZUW, (...) jednostkach podległych (...) w samorządach, działania polegające przede wszystkim na: bieżącym monitoringu stanu rozrachunków z tytułu dochodów budżetowych w celu niedopuszczenia do ich przedawnienia (m.in. poprzez wysyłanie pism do organów egzekucyjnych z zapytaniami o aktualny stan postępowań), prowadzeniu (...) egzekucji miękkiej³⁵, wysyłaniu upomnień i wezwań do zapłaty, kierowaniu spraw do urzędów skarbowych oraz na drogę postępowania sądowego (...).*

(akta kontroli str. 582-583, 585)

Analiza zmian zaległości netto wykazanych w sprawozdaniach rocznych Rb-27 jednostek podległych Wojewodzie (w ramach administracji zespolonej) wykazała, że największe procentowo i istotne wartościowo zmiany w stosunku do roku

²⁹ Dalej: FA.

³⁰ W tym kar budowlanych oraz z powodu naruszenia obowiązku kwarantanny w związku z ogłoszeniem stanu epidemii.

³¹ W tym za naruszenia obowiązku kwarantanny w związku z ogłoszeniem stanu epidemii.

³² Dział 750, rozdział 75087, § 0920.

³³ Dział 710, rozdział 71015, § 0690.

³⁴ Umorzonych z powodu śmierci dłużników.

³⁵ Poprzez wykonywanie telefonów do zobowiązanych w celu nakłaniania ich do dobrowolnej zapłaty należności.

poprzedniego dotyczyły: Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii³⁶ (wzrost zaległości netto łącznie o 80,6 tys. zł, tj. o 76% - głównie w §§ 0920 i 0950 rozdziału 01033 oraz w § 0690 rozdziału 01034), Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej³⁷ (wzrost łącznie o 66,4 tys. zł, tj. o 10% - głównie w §§ 0920 i 0929 rozdziału 75410), Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego³⁸ (spadek łącznie o 14,1 tys. zł, tj. o 27% - głównie w § 0570 rozdziału 71015), Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa³⁹ (spadek łącznie o 33,7 tys. zł, tj. o 53% - głównie w § 0830 rozdziału 01032). W rozdziale 85219 - Ośrodki pomocy społecznej nie wystąpiły należności ogółem i zaległości netto w roku 2021 oraz 2022, natomiast w rozdziale 85132 - Inspekcja sanitarna kwota należności i zaległości na koniec 2022 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrosła nieznacznie, tj. o 0,4%.

(akta kontroli str. 666-692)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: w WIORiN przyczyną zmniejszenia w porównaniu do roku 2021 było spowodowane wyegzekwowaniem w 2022 roku należności; w WIW zwiększenie wynikało z: wystawienia w 2022 r. noty obciążeniowej w kwocie 74,1 tys. zł (rozdział 01033, §0950); naliczenia odsetek od niezapłaconych faktur i not (rozdział 01033, § 0920) oraz większej liczby wystawionych rachunków za usługi weterynaryjne, przeprowadzone kontrole zwierząt w miejscu ich pochodzenia lub za wykonanie innych czynności weterynaryjnych (rozdział 01034, § 0690); w WINB zmniejszenie było wynikiem ściągnięcia przez Urząd Skarbowy grzywny w kwocie 14,6 tys. zł w celu przymuszenia (rozdział 71015, § 0570); w KW PSP zwiększenie wynikało z powstania i zwiększenia zaległości w 2022 r., które pomimo podejmowania działań windykacyjnych pozostają nieściągalne (rozdział 75410, §§ 0920 i 0929).

(akta kontroli str. 694, 697)

Przeprowadzona dla pięciu rozdziałów klasyfikacji budżetowej⁴⁰ weryfikacja działań podejmowanych przez Wojewodę w celu zwiększenia skuteczności egzekucji zaległości dochodzonych przez jednostki podległe lub samorządy wykazała, że:

- w przypadku zaległości wynikających z dochodów uzyskiwanych przez WINB, WSSE, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie⁴¹ odpowiednie komórki organizacyjne Wojewody dokonywały⁴² analiz wykonania budżetu za II i III kwartał 2022 r. oraz w ujęciu rocznym;
- w przypadku zaległości wynikających z dochodów budżetu państwa związanych z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego⁴³ odpowiednie komórki organizacyjne Wojewody dokonywały analiz wykonania budżetu wyłącznie

³⁶ Dalej: WIW.

³⁷ Dalej: KW PSP.

³⁸ Dalej: WINB.

³⁹ Dalej: WIORiN.

⁴⁰ 85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenie z FA oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, 85132 – Inspekcja Sanitarna, 71015 – Nadzór budowlany, 90014 – Inspekcja Ochrony Środowiska.

⁴¹ Dalej: WIOŚ.

⁴² Na podstawie zarządzenia Nr 371/2020 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie ustalenia procedur planowania budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego, jego realizacji oraz sprawozdawania; dalej: zarządzenie w sprawie procedur budżetu.

⁴³ Dalej: jst.

w ujęciu rocznym⁴⁴. Wszystkie ww. analizy uwzględniały informacje o: wysokości wykonanych dochodów i ich źródłach, stopniu wykonania planu dochodów, przyczynach niewykonania planu lub wykonania planu dochodów wyższego od założonego, wysokości zaległości (w tym zaległości netto) i ich źródeł, działaniach podejmowanych przez jednostki w celu wyegzekwowania zaległości (a w przypadku ich nie podejmowania wskazania przyczyn takiego działania) oraz należnościach przedawnionych, w tym przyczynach przedawnienia. Weryfikacja ww. informacji polegała m.in. na ustalaniu przyczyn zbyt wysokiego lub niskiego wykonania planu, źródeł dochodów planowanych i nieplanowanych, źródeł i przyczyn powstania zaległości oraz podejmowanych działań w celu ich wyegzekwowania lub przyczyn ich zaniechania.

(akta kontroli str. 194, 242-255, 2131-2142, 2174-2186)

Wpływy Wojewody z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z FA na koniec 2022 r. wyniosły łącznie 24 815,1 tys. zł, z tytułu zwrotu świadczeń alimentacyjnych dokonanych przez dłużników alimentacyjnych (8 992,9 tys. zł⁴⁵) oraz odsetek od zwróconych należności z FA (15 822,2 tys. zł⁴⁶). W porównaniu z poprzednim rokiem ww. kwota łączna była o 8,6% wyższa.

(akta kontroli str. 594-639)

W sprawie organizowania dla jednostek podległych oraz jst szkoleń dotyczących windykacji należności oraz wskazywania nowych lub rzadko wykorzystywanych możliwości egzekucji, Wojewoda wyjaśnił, że w 2022 r. w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego, w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników Urzędu, jednostek podległych oraz jst, działalność szkoleniowa nie była prowadzona.

(akta kontroli str. 591)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że w latach 2018-2022 przeprowadzono 11 kontroli, które swoim zakresem obejmowały wykorzystanie i rozliczenie dotacji na zadania zlecone z zakresu FA. Nie stwierdzono nieprawidłowości w trzech kontrolach. W pozostałych ośmiu nieprawidłowości dotyczyły: błędnego ustalenia lub nieustalenia dochodu wnioskodawcy - bez wpływu na przyznane świadczenie (cztery przypadki); zawyżonych kosztów obsługi (w ramach rozliczenia całościowego dotacji w rozdziale 85502 – cztery przypadki), nieprawidłowych danych w sprawozdaniach (trzy przypadki); nieprawidłowego umorzenia nienależnie pobranego świadczenia (jeden przypadek). W wystąpieniach pokontrolnych zawarto zalecenia mające na celu usunięcie skutków nieprawidłowości (zwroty dotacji) i zapobieżenie ich wystąpienia w kolejnych latach. Wszystkie zalecenia zrealizowano.

(akta kontroli str. 586, 591, 640, 693-719)

Przedawnieniu uległa jedna należność nieściągalna po zlikwidowanym Funduszu SP w kwocie 376,9 tys. zł⁴⁷. Przyczyną przedawnienia i braku możliwości ściągnięcia zaległości był brak majątku, z którego możliwa byłaby egzekucja długu, brak siedziby podmiotu i organów go reprezentujących. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zaległość

⁴⁴ Dotyczących: świadczeń rodzinnych, świadczeń z FA i składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz gospodarki gruntami i nieruchomościami.

⁴⁵ Wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z FA na koniec 2021 r. wyniosły 9 224,4 tys. zł.

⁴⁶ Wpłacone w 2021 r. odsetki od zwróconych należności z FA wyniosły 13 617,1 tys. zł.

⁴⁷ Kontrahent 15794.

przedawniona od 22 czerwca 2022 r. stanowiła zaległość nierozliczoną, zaewidencjonowaną na koncie 221 – Należności z tytułu dochodów budżetowych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 862-902, 1331-1334, 1335-1337)

W Urzędzie obieg dokumentów i informacji dotyczących należności określały *Zasady ustalania, ewidencjonowania i dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym oraz niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym, a także stosowania ulg w ich spłacie*⁴⁸. Badanie stosowania Zasad na próbie 21 należności⁴⁹ wykazało, że w 18 sprawach przestrzegano obowiązujących reguł obiegu dokumentów i informacji. W trzech postępowaniach⁵⁰, informacje o stanie prowadzonych spraw, nie były na bieżąco przekazywane do komórki finansowej w Urzędzie, stosownie do obowiązków określonych w §§ 16, 18 i 53 Zasad, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 720-736, 861, 862-1323)

Według Zasad kontrola terminowości zapłaty należności należała do Wydziału Finansów i Budżetu⁵¹ oraz BOiK. Ewidencję, weryfikację i monitoring spłat należności realizowano z wykorzystaniem ksiąg rachunkowych, na podstawie dokumentacji przekazanej przez komórki merytoryczne. Informacje o braku zapłaty należności w określonych terminach przekazywane były do komórek merytorycznych, zaś w przypadku ujawnienia nowych okoliczności mających wpływ na kwotę i/lub termin zapłaty, dokumentacja potwierdzająca ich wystąpienie podlegała niezwłocznemu przekazaniu WFiB lub BOiK.

(akta kontroli str. 720-736)

Wojewoda ustalił w Zasadach procedury stosowania ulg w spłacie należności, w tym: umarzania, odraczania i rozkładania na raty. W 2022 r. podjął decyzje o rozłożeniu na raty należności w łącznej wysokości 469,1 tys. zł⁵². Analiza decyzji o rozłożeniu na raty dziewięciu należności wykazała, że postępowania prowadzone były zgodnie z obowiązującymi przepisami, przed wydaniem decyzji ustalono stan faktyczny i wyjaśniono wszystkie okoliczności spraw. W 2022 r. Wojewoda nie udzielił ulg w postaci umorzenia lub odroczenia terminu zapłaty należności.

(akta kontroli str. 720-736, 752, 769, 770-859, 860)

W 2022 r. przekazano jst dotacje na wypłatę świadczeń z FA⁵³ w kwocie 588 638,3 tys. zł (o 2,4% więcej niż w 2021 r.). Należności oraz zaległości dłużników alimentacyjnych⁵⁴ na koniec 2022 r. wyniosły odpowiednio 964 337 tys. zł i 959 916,3 tys. zł. W porównaniu z 2021 r. wzrosły odpowiednio o 9,7% i 10,2%.

(akta kontroli str. 693, 695, 2722-2725)

⁴⁸ Określone w załączniku do zarządzenia Nr 237/2018 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych o charakterze publicznoprawnym i cywilnoprawnym na wnioszek lub z urzędu; dalej: *Zasady*.

⁴⁹ 12 należności publicznoprawnych, dziewięciu cywilnoprawnych.

⁵⁰ Zaległości dłużników 32487, 32488, 32489.

⁵¹ Dalej: WFiB.

⁵² Dziewięciu opłat legalizacyjnych w kwocie 380,0 tys. zł, jednej kary budowlanej w kwocie 89,1 tys. zł.

⁵³ Dział 855, rozdział 85502, § 2010.

⁵⁴ Dział 855, rozdział 85502, § 2350.

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: wzrost należności wynika z trudności wyegzekwowania alimentów od dłużników alimentacyjnych. Należności każdego roku powiększają się, ponieważ kwoty wyegzekwowane od dłużników alimentacyjnych są znacznie niższe od kwot wypłaconych z budżetu państwa świadczeń osobom uprawnionym. /.../ Przekazywane przez gminy w Centralnej Aplikacji Statystycznej sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów były przez komórkę merytoryczną weryfikowane pod kątem poprawności wykazywania danych dotyczących m.in.: stanu należności z tytułu wypłaconych świadczeń z FA; kwot zwróconych przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z FA; liczby dłużników alimentacyjnych oraz liczby podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych. Proces windykacji należności w oparciu o informacje zawarte w tych sprawozdaniach nie był prowadzony. (...).

(akta kontroli str. 693, 695)

Wojewoda wyjaśnił, że: nie podejmował działań w celu wyegzekwowania tych zaległości, ani działań mających na celu zwiększenie skuteczności dochodzenia zaległości. Przyznawanie i wypłata świadczeń z FA oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej. Ze względu na bezskuteczną egzekucję alimentów przez organ egzekucyjny, osoba uprawniona może złożyć wniosek o przyznanie świadczenia z FA. Zaległość, jaka powstaje z powodu wypłaty świadczenia z FA obciąża w całości dłużnika alimentacyjnego. W takim przypadku organ właściwy wierzyciela przesyła do sądowego organu egzekucyjnego wnioski o wszczęcie lub o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego. Działania wspomagające organ egzekucyjny podejmowane przez organ właściwy dłużnika to: przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego, odebranie od dłużnika oświadczenia majątkowego, zobowiązanie dłużnika do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy, aktywizacja zawodowa dłużnika alimentacyjnego, skierowanie dłużnika do robót publicznych, wszczęcie postępowania administracyjnego wobec dłużnika, wydanie decyzji orzekającej o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, przekazanie danych dłużnika do Biura Informacji Gospodarczej, złożenie wniosku do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu Karnego⁵⁵, skierowanie wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

(akta kontroli str. 590)

Do badania rzetelności i skuteczności działań windykacyjnych wybrano próbę 21 należności z czterech działów klasyfikacji budżetowej⁵⁶ w łącznej kwocie 741,1 tys. zł (15,8% wykazanych na koniec 2022 r.). Ustalono, że w jednym przypadku prawidłowo podejmowano działania windykacyjne i egzekucyjne oraz monitorowano stan trwającego postępowania egzekucyjnego, natomiast w stosunku do 20 należności w łącznej wysokości 547,3 tys. zł kolejne czynności podejmowano z opóźnieniem, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 586-587, 588-664, 861, 862-1323, 3543-3553)

⁵⁵ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.)

⁵⁶ Dział 710 – Działalność usługowa, dział 750 – Administracja publiczna, dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

W 2022 r. nie wystąpiły przypadki spisania należności przedawnionych. Badanie próby najstarszych należności⁵⁷, nie wykazało by zaszyły przesłanki do spisania ich jako nieściągalnych.

(akta kontroli str. 580, 586-587, 588-593, 2110-2127)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości:

1. Nie został dopełniony obowiązek bieżącego informowania BOiK o stanie trzech spraw dotyczących dochodzenia należności cywilnoprawnych od kontrahentów 32487, 32488 oraz 32489 (w łącznej kwocie 14,2 tys. zł).

W postanowieniu z 8 lipca 2019 r.⁵⁸ komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne. W sprawie zaległości ww. dłużników, w toku kontroli NIK nie przedłożono dokumentów potwierdzających przekazanie postanowienia do BOiK.

Stosownie do treści § 16 pkt 1 Zasad komórki merytoryczne (w tym Zespół Radców Prawnych) niezwłocznie przekazują do odpowiedniej komórki finansowej ZUW dokumentację dotyczącą ustalonego obowiązku o charakterze pieniężnym (na każdym etapie sprawy), w szczególności poświadczona za zgodność z oryginałem: kopie decyzji, upomnień, postanowień oraz orzeczeń, a także postanowień sądów, zawiadomień o wysokości kosztów egzekucji niepieniężnej. Komórki merytoryczne (w tym Zespół Radców Prawnych) odpowiadają za terminowość i kompletność przedkładanych do komórki finansowej dokumentów będących podstawą przypisu (§ 18 Zasad). Na podstawie § 53 Zasad, wyznaczony radca prawny na bieżąco informuje BOiK o stanie prowadzonej sprawy (w tym przekazuje potwierdzone za zgodność z oryginałem wszystkie orzeczenia oraz postanowienia, w tym o umorzeniu postępowania egzekucyjnego).

Radca prawny wyjaśniła: (...) z adnotacji umieszczonej na postanowieniu wynika, że wpłynęło ono do Urzędu w dniu 18 lipca 2019 r., wówczas przebywałam na urlopie wypoczynkowym. Postanowienie przez osobę mnie zastępującą nie zostało przekazane do Działu Księgowości. Po powrocie z urlopu przypuszczalnie z powodu dużej ilości spraw do załatwienia po nieobecności postanowienie zostało włożone do akt postępowania i nie zostało przekazane do Księgowości. (...) informacja o tym, że ww. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone była przekazywana do Księgowości w półrocznych zestawieniach, także księgowość Urzędu miała pełną wiedzę w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1069-1073, 1080, 1093-1097, 1118-1122, 1354-1355, 1356)

2. Wobec 10 dłużników (z 11 objętych badaniem) zalegających z zapłatą należności w łącznej kwocie 547,3 tys. zł, czynności windykacyjne podejmowano z opóźnieniem wynoszącym od jednego roku do ponad sześciu lat. W przypadku kontrahenta:

- 15794, którego zaległość na 31 grudnia 2022 r. wynosiła 376,9 tys. zł⁵⁹, czynności niezbędne do oceny możliwości zaspokojenia wierzytelności i dalszych działań, w celu doręczenia Wojewodzie prawomocnych postanowień w sprawie umorzenia

⁵⁷ Które pozostawały nierozliczone na dzień 31 grudnia 2022 r. i nie podlegały analizie w kontroli budżetowej za lata 2020-2021.

⁵⁸ Sygn. Km 471/19.

⁵⁹ Należność główna 85,3 tys. zł, odsetki 286,2 tys. zł, koszty 5,4 tys. zł.

postępowania egzekucyjnego oraz o rozwiązanie podmiotu bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego, podjęto po upływie odpowiednio sześciu lat 10 miesięcy i trzech lat od przekazania Wojewodzie postanowienia lub informacji w sprawie umorzenia postępowań. Wydział Gospodarki Nieruchomościami⁶⁰ 9 lutego 2023 r. wystąpił do komornika sądowego o stwierdzenie prawomocności i doręczenie postanowienia w sprawie umorzenia postępowania egzekucyjnego z 22 czerwca 2012 r., tj. po sześciu latach 10 miesiącach od doręczenia dokumentu do Urzędu (5 kwietnia 2016 r.). WGN 8 lutego 2023 r. zwrócił się do Sądu Rejonowego w Koszalinie o doręczenie odpisu prawomocnego postanowienia z 20 sierpnia 2019 r. w sprawie umorzenia postępowania o rozwiązanie podmiotu bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego, tj. po trzech latach od otrzymania z Sądu informacji o umorzeniu postępowania, która wpłynęła do ZUW 30 stycznia 2020 r.

Wojewoda wyjaśnił: *mając świadomość braku możliwości wyegzekwowania należności oraz uwzględniając (...), iż jej umorzenie bądź spisanie (...) wymaga (...) wnikliwej analizy i udokumentowania przesłanek jej nieściągalności, w pierwszej kolejności podejmuje się działania egzekucyjne, mogące przynieść SP wymierny wpływ. Przepisy § 76 i § 85 zasad (...) określonych w załączniku do zarządzenia Nr 237/2018 (...), obligują komórkę merytoryczną do prowadzenia działań zmierzających do odzyskania należności (...); stąd też (...) czynności ukierunkowane są na działania gwarantujące odzyskanie należności; należność po Spółdzielni nie posiadającej siedziby, organów oraz zbywalnego majątku, takich możliwości nie daje.*

- 33488 (zaległość w kwocie 99,0 tys. zł⁶¹) nie podejmowano kolejnych działań w celu zabezpieczenia należności hipoteką przymusową od czerwca 2021 r. pomimo posiadania informacji o nadaniu przez organy egzekucyjne klauzuli o skierowaniu tytułów wykonawczych do egzekucji. Czynności windykacyjnych nie podjęto także po uzyskaniu w styczniu 2022 r. informacji o bezskutecznie prowadzonej egzekucji.

Wojewoda wyjaśnił: *działania przygotowujące do zabezpieczenia należności (...) hipoteką przymusową zakończyły się na etapie zbierania informacji niezbędnych do dokonania wpisu. Ustalono m.in., że wysokość hipotek przymusowych i umownych (...) wynosi ponad 1,72 mln zł. Dalsze działania windykacyjne w okresie ostatniego roku nie były podejmowane w związku z nowymi, priorytetowymi zadaniami realizowanymi przez Urząd (...). W związku z wybuchem wojny w Ukrainie i zapewnieniem (...) pomocy uchodźcom (...) niektórzy pracownicy Urzędu zostali wyznaczeni do wykonywania zadań związanych udzielaniem pomocy (...). Mając na uwadze, że zadanie to zostało wskazane przez Wojewodę jako priorytetowe, realizacja zadań związanych z prowadzeniem działań windykacyjnych i udzielaniem ulg w spłacie została odłożona w czasie, a wszyscy pracownicy (...) komórki zostali skierowani do realizacji zadań w zakresie obsługi finansowej pomocy kierowanej do uchodźców (...).*

⁶⁰ Dalej: WGN.

⁶¹ Według stanu na 31 grudnia 2022 r. należność główna 75,0 tys. zł, odsetki 24,0 tys. zł, koszty 35 zł.

- 32855 (zaległość 30,9 tys. zł⁶²) nie podjęto działań wskazanych w opinii prawnej z 14 lutego 2022 r.⁶³, w celu egzekucji należności od współników kontrahenta.

Wojewoda wyjaśnił: *czynności wskazane w opinii prawnej z 14 lutego 2022 r. nie zostały podjęte w stosunku do (...) w związku z obsługą od marca 2022 r. Funduszu Pomocy Ukrainie przez pracowników komórki windykacyjnej.*

- 32490 (zaległość 5,2 tys. zł⁶⁴) nie poszukiwano aktualnego adresu dłużnika, pomimo bezskutecznej próby doręczenia w lipcu 2017 r. przedegzekucyjnego wezwania do zapłaty.

Wojewoda wyjaśnił: *uzyskane informacje z Sądu Karnego nie wskazywały na aktualny adres jednego z dłużników. Z informacji uzyskanych telefonicznie z Sądu wynikało, że Sąd również nie ustalił miejsca pobytu, zamieszkania jednej z osób karanych (była poszukiwana przez Policję). W związku z tym wysłano wezwanie na jedyny posiadany adres, wynikający z bazy PESEL. (...) poszukiwanie innego adresu np. pobytu byłoby bezskuteczne, ponieważ żadne inne rejestry nie zawierają innego adresu zamieszkania, zameldowania, pobytu.*

- 32488 (zaległość 5,2 tys. zł⁶⁵) nie podejmowano działań w celu dochodzenia należności przez okres trzech lat ośmiu miesięcy od umorzenia w lipcu 2019 r. postępowania egzekucyjnego wobec bezskuteczności egzekucji; 32489 (zaległość 5,1 tys. zł⁶⁶) oraz 32487 (zaległość 3,8 tys. zł⁶⁷) wezwania do zapłaty należności skierowano do dłużników w czerwcu 2022 r., tj. po upływie dwóch lat 11 miesięcy od umorzenia postępowania egzekucyjnego w lipcu 2019 r.

Wojewoda wyjaśnił: *podejmowanie działań egzekucyjnych w niedługim okresie czasu od umorzenia postępowania egzekucyjnego nie daje możliwości wyegzekwowania należności, ponieważ dłużnicy mają świadomość zadłużenia i podejmują próby uniknięcia odpowiedzialności. Wystąpienie po okresie nieco dłuższym daje większe prawdopodobieństwo, że dłużnicy podjęli pracę, posiadają rachunki bankowe itp., co więcej niejako „zapomnieli” o istniejącym zadłużeniu i nie będą w stanie podjąć działań unikających.*

- 32568 (zaległość 15,8 tys. zł⁶⁸) nie podejmowano działań windykacyjnych przez okres ostatniego roku, licząc od bezskutecznej próby doręczenia zobowiązanemu wezwania do złożenia oświadczenia o posiadanym majątku i źródłach dochodu (zwrot przesyłki do Urzędu 17 lutego 2022 r.) oraz przekazaniu przez organ egzekucyjny informacji o przebiegu postępowania egzekucyjnego⁶⁹, w którym według stanu na 15 marca 2021 r. brak było możliwości dokonania czynności egzekucyjnych.

⁶² Stanowiącej sumę sześciu należności w łącznej kwocie 30,5 tys. zł, koszty 390 zł (wg stanu na 31 grudnia 2022 r.).

⁶³ Wystąpienie do sądu o wyznaczenie przedstawiciela dla osoby nieobecnej lub niezdolnej do czynności prawnych, wydanie decyzji o solidarnej odpowiedzialności współników dłużnika, wystawienie upomnień i tytułów wykonawczych (w przypadku braku zapłaty należności przez współników spółki).

⁶⁴ Wg stanu na 31 grudnia 2022 r.

⁶⁵ Wg stanu na 31 grudnia 2022 r.

⁶⁶ Wg stanu na 31 grudnia 2022 r.

⁶⁷ Wg stanu na 31 grudnia 2022 r.

⁶⁸ Suma sześciu należności w łącznej kwocie 15,5 tys. z, koszty 322 zł (wg stanu na 31 grudnia 2022 r.).

⁶⁹ Wpływ do Urzędu 14 lutego 2022 r.

Wojewoda wyjaśnił: *działania windykacyjne (...) w okresie ostatniego roku nie zostały podjęte w związku z obsługą od marca 2022 r. Funduszu Pomocy Ukrainie przez pracowników komórki windykacyjnej.*

- 15855 (zaległość 2,6 tys. zł⁷⁰) nie podejmowano czynności przez okres pięciu lat pięciu miesięcy, licząc od umorzenia postępowania egzekucyjnego w maju 2017 r. Wezwanie do zapłaty zaległości skierowano do dłużnika w listopadzie 2022 r.

Wojewoda wyjaśnił: *Komornik (...) przekazał informację, że w stosunku do (...) toczy się (...) wiele postępowań egzekucyjnych o znacznie wyższe kwoty niż dochodzona przez Urząd. W związku z tym brak jest podstawy do podejmowania działań egzekucyjnych, które generować będą jedynie koszty, co (...) może spowodować, że koszty ponoszone w związku z dochodzeniem należności w takiej wysokości mogą okazać się zbliżone do dochodzonej należności. (...) żaden przepis prawa nie nakłada obowiązku podjęcia kolejnych działań w określonym terminie.*

- 17715 (zaległość 2,4 tys. zł⁷¹) przedegzekucyjne wezwanie do zapłaty skierowano do dłużnika w lipcu 2019 r., tj. po upływie 18 miesięcy od ostatniej informacji komornika sądowego w sprawie zajęcia wierzytelności w styczniu 2018 r. Kolejne wezwanie do zobowiązanego skierowano po upływie trzech lat od poprzedniego (w sierpniu 2022 r.).

Wojewoda wyjaśnił: *z informacji telefonicznych (...) Komornika (...) wynikało, że szanse na uzyskanie należności są niewielkie wręcz znikome. W związku z tym brak jest podstawy do podejmowania działań egzekucyjnych, które generować będą jedynie koszty, co (...) może spowodować, że koszty ponoszone w związku z dochodzeniem należności w takiej wysokości mogą okazać się zbliżone do dochodzonej należności. (...) żaden przepis prawa nie nakłada obowiązku podjęcia kolejnych działań w określonym terminie. W przyszłości wszelkie działania egzekucyjne będą podejmowane niezwłocznie, bez względu na okoliczności jak i koszty z tym związane.*

Na podstawie art. 42 ust. 5 ufp, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

(akta kontroli str. 862-1295, 1331-1334, 1335-1337)

3. Nie zostały podjęte przez ZUW skuteczne działania w celu spisania z ewidencji należności przedawnionej i nieściągalnej.

W ewidencji księgowej, według stanu na 31 grudnia 2022 r. ujęto przedawnioną i nieściągalną zaległość kontrahenta 15794 w kwocie 376,9 tys. zł. Stan faktyczny należności wskazywał na możliwość jej spisania i ujęcia w księgach rachunkowych zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷², z uwagi na:

⁷⁰ Wg stanu na 31 grudnia 2022 r. należność główna 1,3 tys. zł, odsetki 1,1 tys. zł, koszty 180 zł.

⁷¹ Wg stanu na 31 grudnia 2022 r. należność główna 1,7 tys. zł, odsetki 711 zł.

⁷² Dz.U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.; dalej: uor.

- przedawnienie długu z dniem 22 czerwca 2022 r., w wyniku upływu 10 – letniego terminu przedawnienia od umorzenia 22 czerwca 2012 r.⁷³ postępowania egzekucyjnego,
- brak możliwości odzyskania należności ze względu na brak siedziby podmiotu, organów go reprezentujących i majątku, z którego możliwa byłaby egzekucja długu.

Wystąpienie tej nieprawidłowości świadczy o niewykonaniu wniosku sformułowanego w wyniku kontroli *Wykonania budżetu państwa w 2021 r. (P/22/001)*⁷⁴, dotyczącego wprowadzania do ksiąg rachunkowych danego okresu sprawozdawczego w postaci zapisu wszystkich zdarzeń, które w tym okresie sprawozdawczym nastąpiły.

Wojewoda wyjaśnił: *przepisy § 76 i § 85 zasad dochodzenia należności (...) obligują komórkę merytoryczną do prowadzenia działań zmierzających do odzyskania należności po zlikwidowanym Funduszu SP; stąd (...) wszelkie podejmowane czynności ukierunkowane są na działania, gwarantujące odzyskanie należności; należność po (...) nie posiadającej siedziby, organów oraz zbywalnego majątku, takich możliwości nie daje. Całkowite spisanie z ewidencji księgowej należności budżetu państwa następuje po wyczerpaniu wszystkich możliwości choćby nawet częściowego odzyskania wierzytelności. (...) należności zgodnie z zasadami określonymi w uor, zawartymi w art. 35b ust. 1 zostały w pełni zaktualizowane, tzn. odpisane w koszty jednostki, a ich wartość w aktywach bilansowych jest równa zeru. Zmniejszenie zrealizowanych uprzednio odpisów aktualizujących w księgach rachunkowych następuje zgodnie z treścią art. 35b ust. 3 w oparciu o aprobatę upoważnionej przepisami osoby.*

Dyrektor WGN wyjaśnił: *Wydział, mając świadomość braku możliwości wyegzekwowania (...) należności oraz uwzględniając (...) iż jej umorzenie bądź spisanie jest aktem nieodwracalnym, wymagającym (...) analizy i zgromadzenia dokumentacji, pozwalającej na bezsporne udowodnienie spełnienia przesłanek nieściągalności podjął działania, zmierzające do jej zgromadzenia. (...) Wydział dysponował jedynie postanowieniem o umorzeniu toczącego się postępowania w przedmiocie rozwiązania (...) Spółdzielni (...) bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego. Dla bezspornego udokumentowania nieściągalności zadłużenia, uzasadnienie tego postanowienia było niezbędne. (...) jedyny pracownik tuł. Wydziału, wykonujący czynności związane z egzekucją należności po zlikwidowanej delegaturze Ministra Skarbu Państwa, jest (...) obciążony realizacją bardzo wielu postępowań odszkodowawczych z tytułu utraty bądź ograniczenia praw do nieruchomości z tytułu wydania decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Z tego (...) względu podejmował w pierwszym rzędzie działania ukierunkowane na egzekucję należności, dające realne szanse odzyskania i skutkujące przysporzeniem dla SP.*

(akta kontroli str. 277, 301-302, 867, 1331-1337, 1359-1366, 1367-1368, 1369, 3609)

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 uor do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

⁷³ Postanowienie komornika sądowego z 22 czerwca 2012 r. (sygn. KM 7568/10).

⁷⁴ Dalej: kontrola P/22/001.

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewoda podejmował w 2022 r. działania w celu zwiększenia skuteczności egzekucji dochodzonych zaległości przez jednostki podległe. Przeprowadzane analizy wykonania budżetu obejmowały m.in. ustalenie: głównych powodów odchylenia od wykonania planu; źródeł dochodów; przyczyn powstania zaległości, a także działań podejmowanych w celu ich wyegzekwowania lub zaniechania. Objęte badaniem ulgi w spłacie należności udzielono zgodnie z przepisami. Dysponent części monitorował przebieg prowadzonych postępowań egzekucyjnych i odwoławczych, jednak działania te nie były w pełni skuteczne. Wobec 10 dłużników zalegających z zapłatą należności w łącznej kwocie 547,3 tys. zł czynności windykacyjne podejmowano z opóźnieniem wynoszącym od jednego roku do ponad sześciu lat. Jednej z tych należności (w kwocie 376,9 tys. zł) nie spisano jako przedawnionej i nieściągalnej. Nie informowano na bieżąco BOiK o stanie trzech spraw dotyczących dochodzenia należności cywilnoprawnych w łącznej kwocie 14,2 tys. zł.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa.

Opis stanu faktycznego

Wydatki budżetu państwa w części 85/32 zrealizowano⁷⁵ w wysokości 2 786 452,3 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu po zmianach. Plan wydatków zwiększono per saldo o 515 058,1 tys. zł, w tym o środki z: rezerw celowych budżetu państwa (w kwocie 530 155,6 tys. zł⁷⁶) i rezerwy ogólnej (2 402,5 tys. zł⁷⁷). W porównaniu do 2021 r. wydatki wykonane były niższe o 672 500,5 tys. zł⁷⁸ (o 19,4%). Niższe wydatki poniesiono głównie w związku z: przeniesieniem wydatków związanych z wypłatą świadczenia wychowawczego realizowanego na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci⁷⁹ do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych⁸⁰ (zgłoszone wnioski do końca 2021 r. były wypłacane do 31 maja 2022 r.)⁸¹; wyższą realizacją wydatków w 2021 r. w porównaniu do 2022 r.⁸² (m.in. dotyczących przejętych zobowiązań po zlikwidowanej gminie Ostrowice lub organizacji wydarzenia pn.: IV Ogólnopolskie Święto „Wdzięczni Polskiej Wsi”)⁸³; obniżeniem dotacji z rezerwy celowej budżetu państwa pozycja 26⁸⁴ dla jst, w związku ze zmniejszeniem liczby uczniów w szkołach podstawowych uprawnionych do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych

⁷⁵ Według sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2022 r. z 30 marca 2022 r.

⁷⁶ Z czego środki w wysokości 11 226,3 tys. zł zostały zablokowane, w tym kwota 5 122,2 tys. zł nie skutkowałą zmniejszeniem planu.

⁷⁷ Z czego środki w wysokości 11,8 tys. zł zostały zablokowane.

⁷⁸ W tym wydatki niewygasające wyniosły 20 113,8 tys. zł.

⁷⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1577, ze zm.; dalej: ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

⁸⁰ Dalej: ZUS.

⁸¹ Dział 855-Rodzina: zmniejszenie wykonanych wydatków o 957 144,7 tys. zł, tj. o 43,0%.

⁸² Z uwagi na brak kontynuacji wydatków.

⁸³ Dział 750-Administracja publiczna - zmniejszenie wykonanych wydatków o 29 384,4 tys. zł, tj. o 23,2%, przy czym w ciągu roku plan w tym dziale zwiększono o 15 743,3 tys. zł (z kwoty 83 520,0 tys. zł do 99 254,3 tys. zł, tj. o 18,8%).

⁸⁴ Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego „Aktywna Tablica” i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa – Priorytet 3, a także innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy o systemie oświaty; dalej: pozycja 26.

i ćwiczeniowych⁸⁵; mniejszą liczbą złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego (zmniejszenie liczby uczniów uprawnionych do objęcia pomocą, m.in. z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego)⁸⁶.

(akta kontroli str. 272, 2526-2545, 2581-2615, 2668-2678, 2794-2828, 3033)

Największe wydatki poniesiono w dziale 855-Rodzina (1 268 954,3 tys. zł, tj. 45,5% ogółu wydatków), które przeznaczono na realizację m.in.: świadczeń wychowawczych, rodzinnych, z FA oraz opłacenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. W wybranych działach klasyfikacji budżetowej wydatki wyniosły: 176 789,9 tys. zł (tj. 6,3% ogółu wydatków) w dziale 010-Rolnictwo i łowiectwo; 64 628,7 tys. zł (2,3%) w dziale 600-Transport i łączność; 97 101,9 tys. zł (3,5%) w dziale 750-Administracja publiczna; 193 395,5 tys. zł (6,9%) w dziale 754-Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa; 93 389,0 tys. zł (3,4%) w dziale 801-Oświata i wychowanie; 344 163,1 tys. zł (12,4%) w dziale 851-Ochrona zdrowia; 320 485,9 tys. zł (11,5%) w dziale 852-Pomoc społeczna; 109 015,9 tys. zł (3,9%) w dziale 756-Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem.

(akta kontroli str. 2468-2474, 2526-2545, 2581-2615, 2668-2671, 2794-2828)

Planowane w 2022 r. wydatki ZUW w wysokości 84 783 tys. zł zwiększono w trakcie roku do kwoty 104 205,9 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 97 275,9 tys. zł, co stanowiło 93,3% planu po zmianach⁸⁷. W porównaniu do roku ubiegłego były one niższe o 27 534,7 tys. zł (tj. 22,1%). Związane to było głównie z brakiem realizacji wydatków, które wystąpiły w 2021 r.⁸⁸

(akta kontroli str. 272, 1754-1760, 2468-2474, 2677-2678)

Plan wydatków budżetu środków krajowych w części 85/32 w 2022 r. został zwiększony środkami z rezerw celowych na łączną kwotę 530 155,6 tys. zł⁸⁹. Z kwoty tej w 2022 r. wydatkowano 504 148,2 tys. zł, tj. 95,1%. Nie zostały wykorzystane środki w kwocie 26 007,4 tys. zł, w tym najwyższe dotyczyły pozycji: 12⁹⁰ –

⁸⁵ Dział 801-Oświata i wychowanie - zmniejszenie wykonanych wydatków o 1 926,4 tys. zł, tj. o 2,0%.

⁸⁶ Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza - zmniejszenie wykonanych wydatków o 1 217,9 tys. zł, tj. o 11,4%.

⁸⁷ Głównie z uwagi na oszczędności związane z funkcjonowaniem dyspozytorni medycznej (niepełna obsada kadrowa i trudnościami z pozyskaniem pracowników); dokonywanie rozliczeń z placówkami medycznymi stażów i specjalizacji medycznych (wpływ obciążeń za IV kwartał nastąpił w styczniu 2023 roku, a planowany był do realizacji w 2022 r.).

⁸⁸ Głównie: nie regulowano zobowiązań zlikwidowanej Gminy Ostrowice; nie organizowano ogólnopolskich imprez okolicznościowych; nie opłacano z budżetu wydatków związanych z pandemią COVID-19.

⁸⁹ Kwota po uwzględnieniu korekt.

⁹⁰ Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

8 399,5 tys. zł, 26⁹¹ – 5 482,9 tys. zł, 24⁹² – 3 393,4 tys. zł, 35⁹³ – 2 186,8 tys. zł, 72⁹⁴ – 1 625,7 tys. zł. Przyczyny niewykorzystania środków to w szczególności: mniej niż planowano wypłaconych odszkodowań, polowań i odstrzałów sanitarnych dzików (poz. 12); mniejsza niż planowano liczba złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego, zmniejszenie liczby uczniów uprawnionych do objęcia pomocą (przekroczenie kryterium dochodowego), przedkładanie przez rodziców i uczniów dowodów zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych na niższą kwotę niż dopuszczalny limit pomocy określony w rozporządzeniu, niezłożenie wniosków o dofinansowanie przez rodziców uprawnionych uczniów, rezygnacja z programu w związku z otrzymaniem pomocy z innych źródeł (poz. 26); niższe od pierwotnie zakładanego faktyczne zapotrzebowanie na środki na dodatki energetyczne i dodatki osłonowe (poz. 24); brak wypłaty przez gminy świadczeń pielęgnacyjnych w wyniku nierozpatrzenia przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze wszystkich spraw, w których osoby złożyły odwołania od decyzji wydanych w I instancji, a których dotyczyły zabezpieczone środki (poz. 35); zmniejszanie się liczby osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, za które opłacana jest składka zdrowotna (poz. 72).

(akta kontroli str. 3033-3040, 3061)

Szczegółowym badaniem objęto wszystkie zmiany zwiększające plan wydatków budżetu środków krajowych w części 85/32: środkami z pięciu pozycji rezerw celowych (4, 22⁹⁵, 24, 34⁹⁶, 45⁹⁷), dobranych w sposób celowy na łączną kwotę 116 173,7 tys. zł⁹⁸ (tj. 21,9% kwot zwiększających plan tymi środkami); środkami z rezerwy ogólnej w wysokości 2 402,5 tys. zł (100%). Wnioskowanie o środki z rezerw celowych wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe. Zgodnie z przeznaczeniem wykorzystano środki z rezerw celowych poz. 22 (125,9 tys. zł, tj. 100% środków po korekcie), 24 (91 382,2 tys. zł, tj. 96,4% środków po korekcie), 34 (6 819,4 tys. zł, tj. 89,3% środków po korekcie) i 45 (8 780,2 tys. zł, tj. 100% środków po korekcie). Niższe od zakładanego wykorzystanie środków z rezerwy celowej: pozycja 24 wynikało z niższego od pierwotnie zakładanego faktycznego zapotrzebowania na środki na dodatki energetyczne i dodatki osłonowe; pozycja 34 było spowodowane mniejszą liczbą osób zakwalifikowanych do otrzymania świadczeń na nowy okres świadczeniowy ze względu na przekroczenie kryterium

⁹¹ Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego „Aktywna Tablica” i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa – Priorytet 3, a także innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy o systemie oświaty.

⁹² Wydatki związane z realizacją działań łagodzących skutki inflacji, w tym na dodatki osłonowe oraz ochronę odbiorcy wrażliwego energii elektryczne.

⁹³ Uzupełnienie środków na wypłatę i waloryzację świadczeń z zakresu rodziny i zabezpieczenia społecznego oraz na wypłatę świadczeń motywacyjnych, o których mowa w ustawie o Policji, ustawie o Państwowej Straży Pożarnej, ustawie o Straży Granicznej oraz ustawie o Służbie Ochrony Państwa.

⁹⁴ Środki na zadania w obszarze zdrowia.

⁹⁵ Budowa, modernizacja i wyposażenie przejść granicznych.

⁹⁶ Środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów i na realizację art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

⁹⁷ Środki na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego.

⁹⁸ Kwota po uwzględnieniu korekt.

dochodowego oraz opłaceniem przez gminy składek na ubezpieczenie zdrowotne za mniejszą, od prognozowanej, liczbę osób. Ponadto dla części wnioskowanych środków (3 007 tys. zł) przyjęto niewłaściwy rozdział klasyfikacji budżetowej. Szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 357-431, 3041-3042, 3143-3165)

Zgodnie z przeznaczeniem wydatkowano środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa w wysokości 2 402,5 tys. zł. Zostały one przeznaczone w kwocie: 1 801,9 tys. zł na realizację przez gminy i powiaty działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców (środki wydatkowano w całości); 405,4 tys. zł na realizację przez gminy projektu „Pod biało-czerwoną” (wykorzystano 404,4 tys. zł) oraz 195,2 tys. zł na realizację przez gminy zadania „Remont grobów żołnierzy polskich w 2022 r.” (środki wydatkowano w całości).

(akta kontroli str. 3166-3331)

Środki zostały przyznane z inicjatywy Prezesa Rady Ministrów, na podstawie uchwały Rady Ministrów⁹⁹ bądź zarządzeń Prezesa Rady Ministrów¹⁰⁰. Realizacja projektu „Pod biało-czerwoną” oraz zadania „Remont grobów żołnierzy polskich w 2022 r.” nie była wywołana zdarzeniami losowymi i nie wymagała niezwłocznego wsparcia finansowego.

(akta kontroli str. 3166, 3181, 3196, 3204, 3264, 3268-3269)

Wojewoda wyjaśnił:

a) *Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w dniu 8 października 2020 r. poinformował (...) o realizacji projektu „Pod biało-czerwoną” zwracając się do Wojewody o wsparcie w promowaniu projektu i rozpowszechnienie wśród gmin informacji o możliwości oddawania głosów poparcia online. W dniu 12 października 2020 r. zamieszczona została na stronie BIP ZUW stosowna informacja. Pismem z 22 lutego 2022 r. Sekretarz Stanu w Kancelarii (...) poinformował wojewodów o przystąpieniu do realizacji kolejnych etapów projektu. W piśmie przedstawiono szczegółowy zakres działań przewidzianych do wykonania przez wojewodów. Realizacja wszystkich zadań w ramach projektu „Pod biało-czerwoną” przebiegała w stałej współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów.*

b) *Kancelaria Prezesa Rady Ministrów w 2021 r. zwróciła się do ZUW z zapytaniem czy w województwie zachodniopomorskim istnieje konieczność wyremontowania grobów żołnierzy Wojska Polskiego deklarując możliwość udzielenia dotacji na ten cel. Po konsultacji z gminami na obszarze których znajdują się takie obiekty, pismem z 7 grudnia 2021 r. zgłoszono propozycję wyremontowania dwóch obiektów: w Choszcznie oraz w Stargardzie. Tylko te dwie gminy zgłosiły takie zapotrzebowanie i wskazały orientacyjne koszty. Zgodnie z ustaleniami Wojewoda wystąpił następnie o przyznanie środków finansowych na ten cel.*

(akta kontroli str. 3332-3363)

W latach 2019-2022 na realizację zadań wynikających z ustawy o grobach i cmentarzach wojennych wydatkowano: 501,8 tys. zł w 2019 r. (z planowanych 507 tys. zł), 485,3 tys. zł w 2020 r. (z planowanych 493,5 tys. zł), 546,9 tys. zł w 2021 r.

⁹⁹ Środki na działania przygotowawcze do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców.

¹⁰⁰ Środki na realizację projektu „Pod biało-czerwoną” oraz zadania „Remont grobów żołnierzy polskich w 2022 r.”.

(z planowanych 552,1 tys. zł), 793,9 tys. zł w 2022 r., w tym 195,2 tys. zł ze środków rezerwy ogólnej (z planowanych 793,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 3331)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że: (...) Na terenie 36 gmin województwa zachodniopomorskiego jest 52 takich obiektów. W 2021 r. na opiekę nad grobami i cmentarzami wojennymi dla Stargardu i Choszczna z budżetu Wojewody przyznano dotację w łącznej kwocie 107,2 tys. zł, z tego dla Gminy Miasto Stargard - kwotę 94,2 tys. zł, dla Gminy Choszczno – kwotę 13 tys. zł. Zgodnie z art 6 ust. 3 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych¹⁰¹, Wojewoda zawarł stosowne porozumienia ze wszystkimi gminami, na których obszarze znajdują się groby i cmentarze wojenne. Na ich podstawie zawierane są następnie umowy, wiążące się z przekazaniem środków finansowych na utrzymanie tych obiektów. Dotacja ta jest wystarczająca na utrzymanie tych obiektów i drobne prace naprawcze. Ze względu na ograniczone środki finansowe nie przewidywano dotychczas przeprowadzenia remontów, na które należałoby przeznaczyć środki przekraczające dotację w budżecie Wojewody ustaloną na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych, w tym na wskazane remonty cmentarzy w Choszcznie i w Stargardzie. Większe remonty mogą być obecnie realizowane wyłącznie w ramach programów ogłaszanych corocznie przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Do 2016 r. takie remonty wspierała finansowo Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, której zadania przejął Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W związku z powyższym, gminy są zachęcane do zgłaszania projektów remontów grobów i cmentarzy wojennych do corocznie ogłaszanych programów przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Można w ten sposób uzyskać znaczące środki, niezależnie od ograniczonej dotacji będącej w dyspozycji Wojewody. Jednocześnie, zgodnie z § 4 porozumień w sprawie powierzenia obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych zawartych pomiędzy Wojewodą a gminami, został zamieszczony zapis, że w terminie do 25 września każdego roku Gmina określi i przekaże Wojewodzie potrzeby finansowe na realizację zadań w zakresie utrzymania grobów i cmentarzy wojennych na rok następujący. Gminy: Choszczno i Miasto Stargard nie zgłosiły potrzeby przeprowadzenia przedmiotowych remontów i związanych z tym potrzeb finansowych. Z tego względu nie planowano w tych gminach również remontów cmentarzy na 2022 r. i nie występowało z wnioskiem o ich ujęcie w ustawie budżetowej na 2022 r.

W 2021 r. nie występowało do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o utworzenie odrębnej pozycji rezerw celowych na sfinansowanie remontów grobów żołnierzy polskich, albowiem do strategicznych celów programu rządowego Groby i cmentarze wojenne w kraju, należy m.in.: prowadzenie robót budowlanych, prac remontowych, konserwatorskich i restauratorskich; zabezpieczenie i utrzymanie w jak najlepszym stanie, prowadzenie prac związanych z urządzeniem grobu/kwater/cmentarza wojennego. Stąd gminy zachęcane są do zgłaszania projektów do programu.

Wniosek o środki z rezerwy ogólnej na remont grobów i żołnierzy polskich na cmentarzach wojennych w Choszcznie i w Stargardzie skierowano do Ministra Finansów w marcu 2022 r. z inicjatywy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, która

¹⁰¹ Ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2337).

wystąpiła do Wojewody Zachodniopomorskiego o wskazanie takich obiektów, które należy poddać remontowi.

(akta kontroli str. 2213, 2217-2218)

Środki otrzymane z rezerwy ogólnej budżetu państwa do jednostek samorządu terytorialnego przekazywane były po zawarciu przez Wojewodę z gminami i powiatami 25 porozumień¹⁰² oraz 66 umów¹⁰³. W każdym z porozumień oraz w każdej z umów jst zobowiązane zostały do złożenia rozliczenia końcowego dotacji, a także zawarto postanowienie o treści „niezgłoszenie uwag do rozliczenia końcowego dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia, traktowane jest jako zatwierdzenie rozliczenia końcowego dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym wskazanym w art. 152 ust. 2 ufp”.

(akta kontroli str. 31663168, 3196-3198, 3264-3266)

Do żadnej z gmin i powiatów wykorzystujących w 2022 r. środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa na realizację przez gminy i powiaty działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców, a także na realizację projektu „Pod biało-czerwoną”, ZUW nie zgłaszał uwag i nie występował o dodatkową dokumentację lub wyjaśnienia, w związku z czym złożone rozliczenia końcowe dotacji status „zatwierdzone” uzyskały po upływie 30 dni od ich złożenia w ZUW. Z przedłożonej przez ZUW dokumentacji nie wynikało kto i kiedy dokonał sprawdzenia przedłożonych przez gminy i powiaty rozliczeń końcowych, a także kto i kiedy zdecydował o niezgłaszaniu uwag do złożonych w ZUW rozliczeń końcowych dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym.

(akta kontroli str. 3170, 3174-3177, 3182-3195, 3201, 3205-3263, 3266-3267, 3281, 3305)

Wojewoda wyjaśnił: *Realizacją zadania związanego z projektem „Pod Biało – czerwoną”, w tym dokonywaniem weryfikacji składanych w 2022 roku, przez jednostki samorządu terytorialnego, rozliczeń końcowych dotyczących zadań / projektów finansowanych środkami z rezerwy ogólnej budżetu państwa, zajmował się wyznaczony pracownik Wydziału Infrastruktury, Rolnictwa i Rozwoju Regionalnego, pod nadzorem kierownictwa Wydziału. W trakcie realizacji Programu, pracownik na bieżąco komunikował się telefonicznie, pocztą e-mail z osobami odpowiedzialnymi za realizację zadań w poszczególnych jst (szczególnie gminnego). Pracownik dokonywał bieżącej weryfikacji rozliczeń zadań, uwzględniając również zgłaszane zmiany w ich realizacji. Na polecenie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, przekazywano aktualne informacje odnośnie realizacji zadań, w tym m.in. dotyczące kwot dofinansowania, terminu przekazania dotacji oraz daty posadowienia masztu. Obowiązujące procedury związane z realizacją Programu nie przewidywały sporządzania zbiorczych zestawień w zakresie rozliczeń końcowych. Zadania zostały wykonane zgodnie z założeniami Programu, pod względem rzeczowym i finansowym, w okresie na który została udzielona rezerwa ogólna budżetu państwa.*

¹⁰² Na realizację przez gminy i powiaty działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców.

¹⁰³ W tym 64 umowy z gminami na realizację projektu „Pod biało-czerwoną” oraz dwie umowy z gminami na realizację zadania „Remont grobów żołnierzy Polskich w 2022 r.”.

Weryfikacja rozliczeń końcowych składanych w 2022 roku przez jst, dotyczących zadań (projektów) związanych z przyjęciem zwiększonej liczby cudzoziemców na teren RP, a finansowanych środkami z rezerwy ogólnej budżetu państwa, była realizowana na bieżąco przez specjalistę Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego¹⁰⁴ ds. finansowych, zaopatrzenia i gospodarki materiałowej. Pracownik w trakcie wykonywania czynności sprawdzających poprawność opracowania przez jst przedmiotowych rozliczeń, posługiwał się samodzielnie wykonanymi notatkami oraz arkuszem kalkulacyjnym Excel. Nie dokonywał przy tym odręcznych adnotacji (notatek) na dokumentach merytorycznych, aby zapisy autorskie nie budziły żadnych wątpliwości i nie doszło przypadkowo do zamazania treści znajdujących się na oryginałach. Ponadto, wykonana przez pracownika weryfikacja nie wykazała uwag do złożonych przez jst rozliczeń końcowych, nie zachodziła więc konieczność występowania o złożenie dodatkowych informacji, czy wyjaśnień. Przyjęto zatem, że zadanie związane ze sprawdzeniem dokumentacji otrzymanej od samorządów w zakresie rozliczenia środków finansowych przeznaczonych na utworzenie i utrzymanie miejsc pobytu i noclegu dla obywateli Ukrainy zostało w WBIZK zrealizowane (...).

(akta kontroli str. 2211-2212, 2215-2216)

W wykazie planowanych wydatków budżetu państwa w części 85/32, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego ujęto wydatki o wartości ogółem 20 113,8 tys. zł¹⁰⁵, w tym na 19 zadań zaplanowanych ustawą budżetową, cztery finansowane z rezerw celowych budżetu państwa i jedno z rezerwy ogólnej budżetu państwa. Głównymi przyczynami, na podstawie których wnioskowano o ujęcie środków finansowych w wykazie wydatków niewygasających, była możliwość wykorzystania w kolejnym roku budżetowym środków finansowych przeznaczonych na dodatkowy fundusz motywacyjny¹⁰⁶ oraz przesłanki spowodowane pandemią COVID-19, tj.: brak realnej możliwości wyłonienia wykonawców od dnia zapewnienia środków finansowych i ograniczone zdolności wykonawców realizujących zadania. Wniosek Wojewody przekazany Ministrowi Finansów o przeniesienie wydatków do wykorzystania w 2022 r. spełniał warunki określone w art. 181 ufp. W terminie do

¹⁰⁴ Dalej: WBIZK.

¹⁰⁵ Na zadania pn.: Dodatkowy fundusz motywacyjny (522,1 tys. zł - 10 zadań); Zakup spektrometru szt. 2 na wyposażenie w mpg w Szczecinie i Świnoujściu (270,6 tys. zł); Budowa terminala odpraw granicznych na potrzeby funkcjonowania WIORIN, WIJHARS, Graniczna Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna (dalej: GSSE), Izba Administracji Skarbowej w mpg w Szczecinie (7 587 tys. zł); Dopuszczenie Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Szczecinie 1 szt. specjalistycznego pojazdu wraz ze sprzętem kontrolno-pomiarowym do zadań Inspekcji (492 tys. zł); Zakup sprzętu informatycznego (100 tys. zł); Zakup samochodu służbowego (255 tys. zł - dwa zadania); Prace remontowe na Wieży Meteorologicznej ZUW (97,9 tys. zł); Rekultywacja i aranżacja terenu zieleni na obszarze posesji ZUW (41,5 tys. zł); Przystosowanie budynku ZUW do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych (99,7 tys. zł); Przebudowa i przystosowanie budynków przy ul. Kossaka 31 w celu stworzenia obiektów użyteczności publicznej (800 tys. zł); Zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych (8 012,3 tys. zł); Dotacja dla Gminy Maszewo w sprawie udzielenia wsparcia finansowego na realizację zadania w ramach Programu Wieloletniego "SENIOR+" na lata 2021-2025 Edycja 2021 - moduł 1 - Utworzenie i/lub wyposażenie Klubu "Senior+" Moduł I (160 tys. zł); Dotacja dla Gminy Białogard w sprawie udzielenia wsparcia finansowego na realizację zadań w ramach Programu "Maluch+"2021 - moduł 1a - Utworzenie 56 nowych miejsc w Żłobku gminnym w Kościernicy (850,7 tys. zł); Dotacja dla Gminy Kalisz Pomorski w sprawie udzielenia wsparcia finansowego na realizację zadań w ramach Programu "Maluch+"2021 - moduł 1a - Utworzenie 25 nowych miejsc w Żłobku „Szuwarek” w Kaliszu Pomorskim (825 tys. zł).

¹⁰⁶ Rozwiązania wprowadzone art. 1 pkt 22 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1901).

30 listopada 2022 r. wydatkowano 12 043,2 tys. zł. Nie wykorzystano ogółem 8 070,6 tys. zł, z tego: 462,6 tys. zł z powodu oszczędności powstałych przy realizacji sześciu zadań¹⁰⁷, 14 tys. zł z tytułu niepełnego wydatkowania środków z funduszu motywacyjnego; 7 587 tys. zł w wyniku opóźnień przetargowych w realizacji inwestycji¹⁰⁸ oraz 7 tys. zł wyniku braku wyłonienia w procedurze przetargowej wykonawcy zadania¹⁰⁹. Niewykorzystana kwota w wysokości 10,2 tys. zł została zwrócona w wymaganym terminie na rachunek budżetu państwa oraz nie złożono zapotrzebowania w systemie Trezor na środki finansowe w wysokości 8 060,4 tys. zł. Środki finansowe pozyskane z rezerw celowych budżetu państwa stanowiły 5,7% (456,9 tys. zł) wydatków niewykorzystanych do końca listopada 2022 r.¹¹⁰ Prawidłowo prowadzono ewidencję środków przeniesionych do wydatkowania w 2022 r.

(akta kontroli str. 1872-1900, 1904-1946)

W wyniku objęcia szczegółowym badaniem ujętych w wykazie wydatków niewygasających czterech zadań realizowanych przez dysponenta III stopnia o planowanej wartości ogółem 509,7 tys. zł¹¹¹ stwierdzono, że środki finansowe w wysokości 502,7 tys. zł wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem. Niewykorzystane w wyniku braku wyłonienia w procedurze przetargowej wykonawcy zadania środki finansowe o wartości 7 tys. zł¹¹², zostały zwrócone na rachunek budżetu państwa w wymaganym terminie.

(akta kontroli str. 1872-1876, 1901-1903, 1905-1908)

W badanym okresie Wojewoda, korzystając z uprawnienia określonego w art. 177 ufp, wydał 14 zarządzeń w sprawie blokowania planowanych wydatków w budżecie środków krajowych na łączną kwotę 35 738,2 tys. zł¹¹³, w tym na kwotę 25 129,3 tys. zł dotyczących dotacji dla jst. Szczegółowym badaniem decyzji

¹⁰⁷ W tym zadania pn.: Dopuszczenie Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Szczecinie w 1 szt. specjalistycznego pojazdu wraz ze sprzętem kontrolno-pomiarowym do zadań Inspekcji Transportu Drogowego; Zakup sprzętu informatycznego; Zakup samochodów służbowych (dwa zadania); Prace remontowe na Wieży Meteorologicznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie; Dotacja dla Gminy Białogard w sprawie udzielenia wsparcia finansowego na realizację zadań w ramach Programu "MALUCH+"2021 - moduł 1a - Utworzenie 56 nowych miejsc w Żłobku gminnym w Kościernicy.

¹⁰⁸ W tym zadania realizowanego przez Zarząd Portów Morskich Szczecin i Świnoujście S.A. zadania pn. Budowa terminala odpraw granicznych na potrzeby funkcjonowania WIORIN, WIJHARS, GSSE, IAS w mpg w Szczecinie.

¹⁰⁹ W tym dla zadanie pn. Rekultywacja i aranżacja terenu zieleni na obszarze posesji Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wykonano dokumentację projektową.

¹¹⁰ W tym z powodu oszczędności przetargowych dotyczących dwóch zadań pn.: Dopuszczenie Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Szczecinie w 1 szt. specjalistycznego pojazdu wraz ze sprzętem kontrolno-pomiarowym do zadań Inspekcji Transportu Drogowego oraz Dotacja dla Gminy Białogard w sprawie udzielenia wsparcia finansowego na realizację zadań w ramach Programu "MALUCH+"2021 - moduł 1a - Utworzenie 56 nowych miejsc w Żłobku gminnym w Kościernicy.

¹¹¹ W tym pn. Zakup spektrometru szt. 2 na wyposażenie w morskim przejściu granicznym w Szczecinie i w Świnoujściu (270,6 tys. zł); Przystosowanie budynku Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych (99,7 tys. zł); Prace remontowe na Wieży Meteorologicznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie (97,9 tys. zł); Rekultywacja i aranżacja terenu zieleni na obszarze posesji Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie (41,5 tys. zł). Pozostałe zadania realizowane przez dysponenta III stopnia dotyczyły wydatków na dodatkowy fundusz motywacyjny (415 tys. zł) i nie zostały objęte szczegółową analizą.

¹¹² W tym dla zadanie pn. Rekultywacja i aranżacja terenu zieleni na obszarze posesji Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wykonano dokumentację projektową.

¹¹³ Po jednej decyzji w marcu, lipcu, wrześniu i październiku 2022 r. (na łączną kwotę 1 055,6 tys. zł); cztery decyzje w listopadzie 2022 r. (14 839,6 tys. zł) oraz sześć decyzji w grudniu 2022 r. (na łączną kwotę 19 843,0 tys. zł). Zmniejszeniem planu nie skutkowały trzy decyzje (Nr 366/2022 i 367/2022 z 22 grudnia 2022 r. oraz 375/2022 30 grudnia 2022 r.) na łączną kwotę 9 895,3 tys. zł.

o blokowaniu objęto planowane wydatki w łącznej kwocie 20 284,9 tys. zł (tj. 56,8% ogółu wydatków objętych blokadą), w tym ostatnie trzy decyzje z grudnia 2022 r. Kwoty zostały wpisane do systemu Trezor w dniu wydania zarządzeń Wojewody lub dnia następnego. Blokad dokonano na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 lub art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp., uzasadnieniem do podjęcia ww. decyzji były opóźnienia w realizacji pięciu zadań lub nadmiar posiadanych środków finansowych w stosunku do potrzeb. Opóźnienia dotyczyły m.in.: zatwierdzenia Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 - 2027 dla organów administracji architektoniczno - budowlanej¹¹⁴; przekazania przez projektanta dokumentacji niezbędnej do realizacji zadania oraz wydłużony proces przygotowania postępowania przetargowego¹¹⁵; realizacji zadania przez wykonawcę zamówienia „Dostosowanie baz danych, cyfryzacja i digitalizacja rejestrów publicznych i ewidencji, metadane”¹¹⁶. W jednym przypadku wystąpiły opóźnienia w realizacji zadania, a także nadmiar środków wynikający z odmowy zawarcia umowy przez jednego partnera Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (oszczędności kosztów)¹¹⁷. W pozostałych przypadkach wystąpiły oszczędności dotyczące: świadczeń wychowawczych¹¹⁸ realizowanych na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci; wydawania zaświadczeń ADR¹¹⁹ oraz nadzoru nad przeprowadzaniem badań lekarskich kierowców¹²⁰; kosztów zespołów ratownictwa medycznego¹²¹; działań związanych z usuwaniem zanieczyszczenia rzeki Odra¹²²; kontroli rejestrowych oraz wydawania orzeczeń lekarskich i psychologicznych przy wydawaniu pozwolenia na broń lub licencji detektywa¹²³; realizacji postanowień sądowych o przyjęciu do domów pomocy społecznej¹²⁴; realizacji świadczeń rodzinnych i z FA¹²⁵; zwalczania chorób

¹¹⁴ Projekt 15PF.2027 FEnIKS – 892 tys. zł (zarządzenie nr 334/2022 z 17 listopada 2022 r.); dział – 750, rozdział 75011, §§ 400, 402, 411 i 412 z końcówką 8 i 9.

¹¹⁵ Budowa terminala odpraw granicznych na potrzeby funkcjonowania WIORiN, WIJHARS, inspekcji sanitarnej i służby celnej na morskim przejściu granicznym Szczecin - 1 907,8 tys. zł (zarządzenie nr 335/2022 z 21 listopada 2022 r.); dział – 600, rozdział 60031, § 6230 (rezerwa celowa poz. 22 - Budowa, modernizacja i wyposażenie przejść granicznych).

¹¹⁶ Projekt „Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego” (RPO na lata 2014-2020) - 12,1 tys. zł (zarządzenie nr 366/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 710, rozdział 71095, § 2059 (rezerwa celowa poz. 8 - Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej).

¹¹⁷ Wyprzedzające finansowanie realizacji projektów Pomocy Technicznej dla niektórych działań PROW 2014-2020 dla Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego - 105 tys. zł (zarządzenie nr 366/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 010, rozdział 01041; §§ 200 i 205 z końcówką 8 i 9.

¹¹⁸ 7 589,8 tys. zł - dział – 855, rozdział 85501 § 2060; rozdział 85510 § 2160; rozdział 85508 § 2160 (zarządzenie nr 342/2022 z 25 listopada 2022 r.); 936,8 tys. zł - dział – 855, rozdział 85501 § 2060 (zarządzenie nr 375/2022 z 30 grudnia 2022 r.).

¹¹⁹ Zaświadczenia do kierowania pojazdami przewożącymi towary niebezpieczne.

¹²⁰ 5,7 tys. zł (zarządzenie nr 366/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 600, rozdział 60095; § 2210.

¹²¹ Rezerwa środków na ubezpieczenie transgranicznego ratownictwa - 71,9 tys. zł (zarządzenie nr 366/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 851, rozdział 85141; § 2840 (rezerwa celowa poz. 72 - Środki na zadania w obszarze zdrowia).

¹²² Dokonanie ostatecznych rozliczeń z jst – 257,3 tys. zł (zarządzenie nr 366/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 754, rozdział 75478; § 4000 (rezerwa celowa poz. 4).

¹²³ 3,4 tys. zł (zarządzenie nr 366/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 851, rozdział 85195; § 4170.

¹²⁴ 3,0 tys. zł (zarządzenie nr 366/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 851, rozdział 85195; § 2110.

¹²⁵ 728,4 tys. zł (zarządzenie nr 366/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 855, rozdział 85502; § 2010.

zakaźnych zwierząt¹²⁶ lub innych ustawowych zadań WIW¹²⁷; działalności WIOŚ¹²⁸; składek na ubezpieczenie zdrowotne osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej oraz osób uczestniczących w zajęciach centrum integracji społecznej, a także dofinansowania wypłat zasiłków okresowych oraz wynagrodzeń za sprawowanie opieki dla opiekuna prawnego¹²⁹; wydawania decyzji o potwierdzeniu prawa do świadczeń zdrowotnych¹³⁰; organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi¹³¹; wypłaty zasiłków celowych, udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt m.in. ze względów humanitarnych¹³²; finansowania pobytu dzieci cudzoziemców przebywających w rodzinach zastępczych¹³³. Decyzje o zablokowaniu planowanych wydatków budżetowych na łączną kwotę 9 346,1 tys. zł zostały podjęte 25 listopada i 30 grudnia 2022 r., mimo że okoliczności uzasadniające ich dokonanie wystąpiły od 16 do 212 dni wcześniej, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 265-266, 2219-2224, 2225-2229, 2230-2258, 2259-2281, 2282-2291, 2292-2302, 2303-2354, 2355-2359, 2366)

Wojewoda jako dysponent części 85/32 nie otrzymał od Prezesa Rady Ministrów polecenia wpłaty środków finansowych na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19¹³⁴.

(akta kontroli str. 265-266)

W 2021 r. wydatki na dotacje wyniosły ogółem 2 415 536,3 tys. zł (tj. 98,6% planu po zmianach), w tym grupach ekonomicznych:

- *dotacje i subwencje* - 2 390 423,9 tys. zł (1 765 tys. zł na dotacje podmiotowe, 2 258 024,4 tys. zł na dotacje celowe, 21 100,7 tys. zł na dotacje uzdrowiskowe, 109 015,9 tys. zł na rekompensaty utraconych dochodów, 517,9 tys. zł na dotacje na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych);
- *współfinansowanie projektów z udziałem środków UE* - 6 937,3 tys. zł;
- *wydatki majątkowe* - 18 175,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 2556-2560, 2561-2565, 3369)

¹²⁶ Zmniejszona liczba odstrzelonych dzików, rezygnacja lekarzy z wykonywania czynności zleconych, mniej wypłaconych odszkodowań - 1 777,5 tys. zł (zarządzenie nr 367/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 010, rozdział 01022; §§ 4000, 4170 oraz 4590.

¹²⁷ Mniejsza liczba wykonanych badań mięsa, oszczędności w wypłaconych pochodnych od wynagrodzeń, oszczędności w kosztach zakupów inwestycyjnych - 4 781,0 tys. zł (zarządzenie nr 367/2022 z 22 grudnia 2022 r.); dział – 010, rozdział 01022, 01033 i 01034; §§ 4000, 4170, 4230, 4590 oraz 6050 i 6060.

¹²⁸ 368,7 tys. zł - oszczędności powstałe w wyniku dużej płynności kadr, problemów w przeprowadzeniu skutecznych naborów na wolne stanowiska oraz niewypłaconych świadczeń emerytalnych i części środków w ramach dodatkowego wynagrodzenia rocznego (zarządzenie nr 375/2022 z 30 grudnia 2022 r.); dział – 900, rozdział 90014; §§ 4010; 4020; 4040; 4110; 4120; 4710.

¹²⁹ 751,0 tys. zł (zarządzenie nr 375/2022 z 30 grudnia 2022 r.); dział – 852, rozdział 85213 § 2030; 85214 § 203 i 85219 § 2010.

¹³⁰ Z wnioskiem wystąpiło tylko osiem gmin - 7,6 tys. zł (zarządzenie nr 375/2022 z 30 grudnia 2022 r.); dział – 851, rozdział 85195 § 2010.

¹³¹ 17,3 tys. zł (zarządzenie nr 375/2022 z 30 grudnia 2022 r.); dział – 852, rozdział 85228 § 2010.

¹³² 3,9 tys. zł (zarządzenie nr 375/2022 z 30 grudnia 2022 r.); dział – 852, rozdział 85231 § 2010.

¹³³ 64,7 tys. zł (zarządzenie nr 375/2022 z 30 grudnia 2022 r.); dział – 855, rozdział 85508 § 2110.

¹³⁴ Na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568 ze zm.).

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków na wybrane dotacje budżetu państwa na łączną kwotę 819 062,7 tys. zł (tj. 33,9% ogółu wydatków na dotacje w części 85/32), w tym wykorzystane w kwocie:

- a) 69 592,2 tys. zł - dla gmin na postępowanie w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej i jego wypłatę – wydatki w Dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo, rozdziale 01095 – Pozostała działalność, § 2010;
- b) 54 733,8 tys. zł - przeznaczone na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez samorząd województwa na dopłaty do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego – wydatki w Dziale 600 – Transport i łączność, rozdziale 60003 – Krajowe pasażerskie przewozy autobusowe, § 2210;
- c) 2 098,8 tys. zł - dla powiatów na inwestycje budowlane dla Komend Powiatowych Państwowych Straży Pożarnych – wydatki w Dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, rozdziale 75411 – Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej, § 6410;
- d) 11 057,4 tys. zł - dla gmin z przeznaczeniem na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe – wydatki w Dziale 801 – Oświata i wychowanie, rozdziale 80153 – Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych, § 2010;
- e) 8 780,2 tys. zł - dla samorządu województwa na budowę Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie – wydatki w Dziale 851 – Ochrona zdrowia, rozdziale 85141 – Ratownictwo medyczne, § 6530;
- f) 999,9 tys. zł - dla jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego na utworzenie i prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy – wydatki w Dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziale 85203 – Ośrodki wsparcia, § 6410;
- g) 580 532 tys. zł - dla jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego na wypłatę świadczeń dla rodzin / osób objętych świadczeniem rodzinnym, wypłatami z FA, składkami na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – wydatki w Dziale 855 – Rodzina, rozdziale 85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenie z FA oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, § 2010;
- h) 91 268,4 tys. zł - dla gmin na wydatki związane z realizacją działań łagodzących skutki inflacji / dodatki osłonowe – wydatki w Dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziale 85295 – Pozostała działalność, § 2010.

Dysponent części 85/32 przekazywał dotacje w terminach umożliwiających realizację poszczególnych zadań. Zaplanowano je w kwotach wynikających z potrzeb dotowanych jednostek. Jednostki samorządu terytorialnego na bieżąco aktualizowały zapotrzebowania na środki. Pozwoliło to na bieżącą analizę wykorzystania środków z dotacji, jak również korekty wcześniejszych decyzji.

(akta kontroli str. 333-337, 2722-2725, 3370-3415)

Kontrola NIK przeprowadzona w SCŚ wykazała, że środki dotacji celowych na finansowanie wypłat dodatku osłonowego oraz realizację świadczeń z FA wydatkowane były zgodnie z przeznaczeniem oraz rozliczane prawidłowo.

(akta kontroli str. 3554-3558)

W 2022 r. zrealizowane wydatki majątkowe w części 85/32 wyniosły 42 985,8 tys. zł, co stanowiło 97,2% planu po zmianach. Plan wydatków majątkowych dysponenta III

stopnia (ZUW) na 2022 r. zakładał pierwotnie realizację ośmiu zadań o wartości 2 444 tys. zł. Zrezygnowano z jednego zadania pn. *Rewitalizacja Sali Rycerskiej i Sali Owalnej w budynku Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie* o wartości 688 tys. zł¹³⁵. W trakcie roku wprowadzono dziewięć zadań na kwotę 4 673,1 tys. zł. W wyniku dokonanych zwiększeń / zmniejszeń obejmujących 16 zadań, plan po zmianach wyniósł 8 116,6 tys. zł. Na zadania inwestycyjne wydatkowano ogółem 7 503,4 tys. zł, tj. 92% planu po zmianach. W pełnym zakresie wykonano 15 inwestycji. Nie wykorzystano ogółem 613,2 tys. zł, w tym: 31 tys. zł z powodu częściowej realizacji jednego zadania¹³⁶, a także 582,2 tys. zł z tytułu oszczędności powstałych przy zakupie pozostałych. Wydatki majątkowe były niezbędne do realizacji zadań statutowych. W ich wyniku m.in.: opracowano dokumentację projektową dla zadania dotyczącego przystosowania budynku ZUW do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych, a także odwodnienia i osuszenia jego fundamentów; wykonano prace budowlane w ramach modernizacji i przebudowy elementów systemu powiadamiania ratunkowego na potrzeby województwa zachodniopomorskiego; zrealizowano inwestycję obejmującą jednolity cyfrowy system łączności; zapewniono pomieszczenia wraz doposażeniem stanowisk pracy ds. technicznej obsługi wniosków Obywateli Państw Trzecich; dokonano wymiany zużytego sprzętu (serwerów i urządzeń wielofunkcyjnych); doposażono Państwową Straż Łowiecką w samochody służbowe w celu realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów; uzupełniono sprzęt wykorzystywany przez służby graniczne (wideokomparator cyfrowy, szafę chłodniczą, terminal wideokonferencyjny).

(akta kontroli str.1947-2091, 2093-2095, 2526-2545, 2546)

W 2022 r. świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 85/32 wyniosły 2 424,2 tys. zł¹³⁷ (99,1% planu po zmianach). Dotyczyły one głównie: stypendiów dla uczniów (38,8%), zakupów wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (21%)¹³⁸ oraz zasądzonych rent (13,8%).

(akta kontroli str. 2475, 2476, 2526-2545, 2546, 2547)

Wydatki bieżące zrealizowano w kwocie 339 539,9 tys. zł¹³⁹ zgodnie z planem finansowym (94,6% planu po zmianach).

(akta kontroli str. 2526-2545, 2546)

W 2022 r. wydatki na wynagrodzenia w części 85/32 poniesiono zgodnie z planem finansowym. Wyniosły one 214 635 tys. zł i wzrosły o 35 497 tys. zł (19,8%) w stosunku do 2021 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 8 071 zł i było wyższe o 19,0% niż w roku ubiegłym. Przeciętne zatrudnienie wyniosło 2 216 osób¹⁴⁰

¹³⁵ W tym: w wyniku ponownego oszacowania wartości kosztorysowej inwestycji, realizację zadania przeniesiono na 2023 r. z powodu niewystarczających środków finansowych oraz brak możliwości wykonania w 2022 r. robót w podziale na części (ze względu na ich zakres oraz technologię wykonania).

¹³⁶ W tym: nie zakupiono systemu do segregacji i identyfikacji akt, z powodu późnego otrzymanie środków z rezerwy celowej.

¹³⁷ Zrealizowano 99,1% planu po zmianach.

¹³⁸ W tym: woda, maski ochronne, odzież robocza, a także usługi prania odzieży roboczej i umundurowania.

¹³⁹ W tym wydatki niewygasające wyniosły 661,5 tys. zł.

¹⁴⁰ Według sprawozdania Rb-70.

i było wyższe o 16 osób w porównaniu do 2021 r.¹⁴¹. Z tytułu wynagrodzeń bezosobowych wydatkowano 6 044,6 tys. zł, tj. o 1 513 tys. zł (33,4%) więcej niż w roku ubiegłym.

(akta kontroli str. 351-352, 353-355, 2548)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że: na wzrost (...) przeciętnego stanu zatrudnienia w roku 2022 w porównaniu do 2021 r. miało: powołanie II Wicewojewody Zachodniopomorskiego (status zatrudnienia „2”); realizacja zadań związanych z obsługą wniosków cudzoziemców i prowadzeniem postępowań o wydanie zezwolenia na pobyt i pracę (status zatrudnienia „3”); wzrost zatrudnienia w inspekcjach: ochrony roślin i nasiennictwa, jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz weterynarii, ustalony odgórnie na etapie prac nad rządowym projektem ustawy budżetowej na 2022 r. (status zatrudnienia „1” i „3”); wzrost „per saldo” zatrudnienia w związku z obsadzeniem wakatów (status zatrudnienia „10”). (...) Ponadto wyjaśnił, że (...) na wzrost w 2022 r. wydatków na wynagrodzenia (...) miało wpływ: wykonanie w 2022 roku wydatków niewygasających z upływem roku 2021, przeznaczonych na dodatkowy fundusz motywacyjny w wysokości 6% planowanych na rok 2021 wydatków na wynagrodzenia; ustalone odgórnie przez Ministra Finansów dodatkowe środki na wynagrodzenia osobowe i uposażenia we wszystkich jednostkach na etapie prac nad rządowym projektem ustawy budżetowej na 2022 r.; przyznanie dodatkowych środków z rezerw celowych budżetu państwa, głównie (...). Wyjaśnił również, że wzrost wynagrodzeń bezosobowych wynikał głównie z: powołania większej liczby Konsultantów Wojewódzkich w ochronie zdrowia, zwiększonych wydatków na umowy zawarte z dyspozytorami medycznymi, zwiększonych potrzeb związanych z realizacją zadań przez inspekcję weterynaryjną, Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

(akta kontroli str. 2668-2671, 2672-2673, 2677-2678)

W 2022 r. wydatki na wynagrodzenia w ZUW poniesiono zgodnie z planem finansowym. Wydatkowano 49 723 tys. zł, tj. o 7 581 tys. zł (18,0%) więcej niż w roku ubiegłym (42 142 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 6 436 zł i było wyższe w porównaniu do roku ubiegłego o 872 zł (tj. o 15,7%). Przeciętne zatrudnienie wyniosło 643 osoby¹⁴² i było wyższe o 12 osób w porównaniu do 2021 r. Z tytułu wynagrodzeń bezosobowych wydatkowano 1 246,6 tys. zł, tj. o 285,5 tys. zł (o 29,7%) więcej niż w roku ubiegłym.

(akta kontroli str. 22-23, 24-26, 27-28)

Dyrektor Generalna wyjaśniła m.in., że: zwiększenie stanu zatrudnienia związane było głównie z wejściem w życie w dniu 29 stycznia 2022 roku ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw. (...) zatrudnienie dodatkowych osób w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców. (...) Ponadto wpływ miało przekształcenie stanowisk pomocniczych na stanowiska w korpusie służby cywilnej oraz powołanie z dniem 13 stycznia 2022 r. II Wicewojewody. Ponadto wyjaśniła, że zwiększenie wydatków na wynagrodzenia związane było głównie z funkcjonowaniem Dyspozytorni Medycznej w strukturach

¹⁴¹ W tym wzrosło o: dwie osoby w statusie zatrudnienia „1”, jedną w statusie zatrudnienia „2”, dziewięć w statusie zatrudnienia „3” oraz cztery w statusie zatrudnienia „10”.

¹⁴² Według sprawozdania Rb-70.

Urzędu (w 2021 r. wydatki na pracowników dotyczyły jedynie ostatniego kwartału) oraz wzrostem wynagrodzeń pracowników Urzędu.

(akta kontroli str. 269, 331-332, 338-339, 520-522)

W części 85/32 zobowiązania na koniec 2022 r. wyniosły 21 292,7 tys. zł i były wyższe o 3 901,0 tys. zł (18,3%) w stosunku do roku 2021. Największy udział (15 533,2 tys. zł, tj. 69,7%) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi, które w porównaniu do roku 2021 wzrosły o 30,5%. Pozostałe najwyższe kwoty zobowiązań dotyczyły: opłat za media¹⁴³ (908,3 tys. zł); odstrzału sanitarnego dzików, polowań, utylizacji padłych dzików (845,8 tys. zł) oraz zobowiązań z tytułu dodatków dla (lekarzy) kierowników specjalizacji za IV kwartał 2022 roku (840,6 tys. zł)¹⁴⁴.

(akta kontroli str. 2480-2482, 2526-2545, 2549-2555, 2581-2615, 2668-2671, 2672-2678, 2794-2828)

Wojewoda wyjaśnił, że wzrost zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi wynika głównie z wyższego limitu wydatków na wynagrodzenia zaplanowanych już w ustawie budżetowej na 2022 r., a także zwiększeń wydatków z rezerw celowych budżetu państwa dotyczących m.in. Inspekcji Sanitarnej). (...) *Zobowiązania powstały też z bieżącego funkcjonowania jednostek, i wynikało to z wpływu obciążeń za grudzień 2022 w styczniu 2023 roku.*

(akta kontroli str. 2669-2671, 2676-2678)

W 2022 r. nie wystąpiły zobowiązania przeterminowane oraz według stanu na koniec 2022 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 2480-2482, 2517, 2524, 2549-2555, 2581-2615, 2668-2671, 2672-2678, 2688, 2707, 2794-2828)

Badaniem objęto realizację wydatków Urzędu w wysokości 9 783,0 tys. zł, tj. 10,1% wydatków ZUW. Przeprowadzono je na próbie wydatków dobranych losowo metodą MUS¹⁴⁵ na podstawie udostępnionych danych z systemu finansowo-księgowego (zapisy księgowe odpowiadające pozapłaconym wydatkom na kwotę ogółem 7 451,6 tys. zł, w tym kwota 3 789,1 tys. zł dotyczyła wydatków majątkowych) oraz celowo (2 331,4 tys. zł¹⁴⁶). Wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, tj. na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, zgodnie z warunkami zawartych umów i przepisami obowiązującymi jednostki sektora finansów publicznych z wyjątkiem wydatków w kwocie 188,6 tys. zł¹⁴⁷ tj. 1,9% badanej próby i 0,2% wydatków ZUW.

(akta kontroli str. 358-764, 2501-2506, 2507-2513, 3146-3165)

¹⁴³ Energia elektryczna, energia ciepła, gaz, woda i ścieki.

¹⁴⁴ Wypłacane w związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2021 r. art. 16m ust. 1 a-1 c ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (Dz. U. z 2022 r. poz. 1731, ze zm.).

¹⁴⁵ Próbę do badania wyznaczono ze zbioru zapisów księgowych, z którego wyeliminowano zapisy dotyczące: wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych (ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości) oraz transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 1 tys. zł).

¹⁴⁶ Grupa wydatków bieżących.

¹⁴⁷ Usługi dystrybucji energii elektrycznej w PPE Koszalin, w części dotyczących opłat sieciowych: stałej i zmiennej (31,6 tys. zł, tj. 38,2% udziału wydatków ZUW w kwocie 82,8 tys. zł ogółem ujętej w wystawionych fakturach);; wykonanie instalacji elektrycznej w celu możliwości podłączenia centralnego zasilacza awaryjnego (157,0 tys. zł).

W ZUW ponoszono wydatki związane z prowadzeniem działań w związku z zanieczyszczeniem rzeki Odry. Dotyczyły one m.in. kosztów poniesionych przez jst związanych z wypłaceniem ekwiwalentów strażaków Ochotniczych Straży Pożarnych¹⁴⁸ w łącznej kwocie 133,2 tys. zł¹⁴⁹ (szerzej omówiono w części dotyczącej wykorzystania rezerw celowych).

(akta kontroli str. 358-431, 2504, 2511, 3146-3165)

Ponadto wykonano instalację elektryczną w celu możliwości podłączenia centralnego zasilacza awaryjnego do energetycznej sieci komputerowej ZUW. Wydatek w wysokości 157,5 tys. zł, w kwocie 157,0 tys. zł sfinansowano ze środków budżetu państwa na 2022 r.¹⁵⁰, z naruszeniem regulaminu udzielania zamówień publicznych w ZUW¹⁵¹ (szerzej omówiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 532-541, 542-543, 544, 545-552, 2369, 2372, 2380, 2382-2386, 2387, 2388-2453, 2454-2455, 2463-2467, 2504, 2511)

W latach 2021-2022 łączna kwota kosztów energii elektrycznej wynikających z umów zawartych przez ZUW wyniosła odpowiednio 549,4 tys. zł¹⁵² oraz 590,8 tys. zł¹⁵³, z tego wydatki ZUW wyniosły odpowiednio 339,8 tys. zł¹⁵⁴ oraz 376,1 tys. zł¹⁵⁵.

(akta kontroli str. 29-72, 73-95, 96-131, 132-137, 147)

W ZUW podejmowano działania w zakresie analizy zużycia energii elektrycznej i kosztów jej dystrybucji, w wyniku których m.in.:

- na podstawie wniosku z 25 października 2021 r., w umowie na usługi dystrybucji energii elektrycznej zawartej 29 listopada 2021 r. zmniejszono zamówioną moc umowną z 400 kW do 300 kW dla PPE Szczecin¹⁵⁶;
- wykonano ekspertyzę techniczną na podstawie wniosku zaakceptowanego 26 września 2022 r. przez Dyrektora Generalną ZUW, a następnie w okresie od 21 listopada do 28 grudnia 2022 r. przebudowano układ kompensacji mocy biernej dla PPE Szczecin¹⁵⁷; w związku z powyższym oszczędność uzyskana w styczniu 2023 r. (w porównaniu do listopada 2022 r.) wyniosła 12,1 tys. zł;

¹⁴⁸ Na podstawie art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 194); dalej: ustawa o OSP.

¹⁴⁹ Sfinansowanych z rezerwy celowej poz. 4 - Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym 1.486.966 tys. zł na realizację „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły”.

¹⁵⁰ Z tego 60,0 tys. zł w rozdziale 75011, § 4300 (rezerwa Wojewody 639/2022) oraz 97,0 tys. zł w rozdziale 85146, § 4300 (środki dyspozytorni medycznej).

¹⁵¹ Zarządzenie Nr 66/2020 Dyrektora Generalnego Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie ustalenia regulaminu udzielania zamówień publicznych w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie oraz regulaminu pracy komisji przetargowej w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie; dalej: regulamin udzielania zamówień publicznych.

¹⁵² 409,2 tys. zł dotyczyło punktu poboru energii elektrycznej nr 590243853027787329 (siedziba ZUW w Szczecinie; grupa taryfowa C21 – dalej: PPE Szczecin) na podstawie umowy nr D/II/31/10157999/00002/0 zawartej 29 listopada 2021 r. z Enea Operator Sp. z o.o. (ze zm.) oraz 140,2 tys. zł PPE Koszalin na podstawie umowy nr D/53/5I/17/000031 zawartej 22 czerwca 2017 r. z ENERGA-Operator S.A. (ze zm.).

¹⁵³ 435,6 tys. zł dotyczyło PPE Szczecin oraz 155,2 tys. PPE Koszalin.

¹⁵⁴ 286,4 tys. zł dotyczyło PPE Szczecin oraz 53,4 tys. zł PPE Koszalin.

¹⁵⁵ 316,8 tys. zł dotyczyło PPE Szczecin oraz 59,3 tys. zł PPE Koszalin.

¹⁵⁶ W latach 2021-2022 (za okres styczeń – październik) opłata sieciowa zmniejszyła się o 13 tys. zł brutto (z kwoty 66,0 tys. zł do 53,8 tys. zł), a opłata przejściowa o 0,1 tys. zł brutto (z 0,4 tys. zł do 0,3 tys. zł).

¹⁵⁷ Poniesiono wydatki w łącznej kwocie 51,7 tys. zł, z tego 11,1 tys. zł za wykonanie ekspertyzy technicznej, 36,3 tys. zł z tytułu wykonanych prac remontowo – budowlanych związanych z przebudową układu kompensacji mocy biernej w budynku ZUW oraz 4,3 tys. zł z tytułu prowadzonego nadzoru inwestorskiego.

- 21 listopada 2022 r. poinformowano jednostki administracji zespolonej, które mają swoje siedziby na terenie budynku ZUW w Szczecinie, o konieczności zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej (o 10%) oraz wskazano działania w tym obszarze; w odpowiedzi kierownicy tych jednostek poinformowali o planowanych działaniach, obejmujących m.in. modernizację oświetlenia (np. na energooszczędne, z czujnikami ruchu), ograniczenie oświetlenia zewnętrznego oraz przeprowadzenie wśród pracowników akcji informacyjnej w ww. zakresie;
- 25 listopada 2022 r. poinformowano wszystkich pracowników Urzędu o zasadach racjonalnego korzystania z zasobów, wskazując również na potrzebę wprowadzenia działań racjonalizujących zużycie energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 145, 150-177, 182-190)

Przeprowadzona analiza wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej w PPE Szczecin i PPE Koszalin o łącznej wartości 590,8 tys. zł¹⁵⁸ wykazała, że w:

- PPE Szczecin ponoszono opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, które wyniosły 137,2 tys. zł i stanowiły 31,5% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (435,6 tys. zł). W wyniku przeprowadzonej przez ZUW analizy, z końcem grudnia 2022 r. przebudowano układ kompensacji mocy biernej dla PPE Szczecin;
 - PPE Koszalin maksymalna moc pobrana kształtowała się w 2022 r. w poszczególnych okresach rozliczeniowych od 46 kW do 71 kW (od 42% do 65% mocy umownej wynoszącej 110 kW). Opłata sieciowa stała brutto wyniosła 36,2 tys. zł (23,3% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji w kwocie 155,2 tys. zł). Przy zmniejszeniu mocy do 90 kW, opłata sieciowa stała byłaby niższa o 10,2 tys. zł brutto (rocznie). Nieprawidłowość została opisana szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
 - PPE Koszalin zastosowano grupę taryfową C21, podczas gdy opłata sieciowa zmienna byłaby niższa w grupie taryfowej wielostrefowej C23. Opłata sieciowa zmienna za okres od stycznia do grudnia 2022 r. wyniosła 37,9 tys. zł, natomiast w grupie taryfowej C23¹⁵⁹ mogłaby być niższa o 10,3 tys. zł (rocznie). Nieprawidłowość została opisana szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
- (akta kontroli str. 29-72, 73-95, 96-131, 132-137, 142-143, 144 plik 1, 147, 148, 149)

ZUW w 2022 r. udzielił 16 zamówień publicznych, do których stosowano przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁶⁰, na łączną kwotę 7 384,0 tys. zł netto (8 723,1 tys. zł brutto).

(akta kontroli str. 1459-1462)

Zamówienia, których wartość nie przekraczała kwoty 130 tys. zł netto udzielne były w Urzędzie przez Dyrektora Generalnego (546 zamówień) oraz dyrektorów komórek organizacyjnych Urzędu (70). Łączne wydatki z ich tytułu wyniosły 5 636,7 tys. zł netto.

(akta kontroli str. 1375-1379, 1463-1490, 1511, 1766)

¹⁵⁸ W tym kwota 41,9 tys. zł stanowiła zobowiązanie 2022 r. z terminem płatności w 2023 r.; łącznie objęto badaniem 24 faktury z tytułu usług dystrybucji energii elektrycznej za okres od stycznia do grudnia 2022 r.

¹⁵⁹ Dane o ilości zużytej energii elektrycznej w poszczególnych strefach czasowych pobrane od ENERGA-Operator S.A.

¹⁶⁰ Dz.U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.; dalej: Pzp.

W wyniku badania trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, na które jednostkowo wydatkowano w 2022 r. ponad 50 tys. zł (jednego przeprowadzonego w trybie podstawowym bez możliwości negocjacji na podstawie art. 275 pkt 1 Pzp¹⁶¹ oraz dwóch, w stosunku do których nie zastosowano Pzp¹⁶²), o łącznej wartości 1 115,9 tys. zł brutto stwierdzono, że ww. postępowania przeprowadzone zostały bez naruszeń regulaminu udzielania zamówień publicznych. Przeprowadzono je z zachowaniem zasad określonych w przepisach art. 44 i art. 46 ufp. Prawidłowo stosowano zasadę zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Realizacja zamówień pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawców była zgodna z treścią zawartych umów. Poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań Urzędu. Stwierdzone naruszenia Pzp opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1515-1746, 1749-1765, 1767-1845)

W sprawie terminów publikacji zmiany planu i ogłoszenia o zamówieniu ujętego w planie, w tym ogłoszenia zmiany do planu na dzień przez wszczęciem postępowania Dyrektor Generalna m.in. wyjaśniła, że: (...) *Zamawiający sporządza plan postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewiduje przeprowadzić w danym roku, następnie zapewnia aktualność planu postępowań o udzielenie zamówień. Zamawiający wywiązał się z tego obowiązku. Ustawodawca nie określił szczegółowej procedury ani terminów granicznych, które określają wyznacznik czasowy zapewniania aktualności np. nie mniej nie 4 dni. Postępowania zostały wszczęte po zapewnieniu aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień (...).*

(akta kontroli str. 1418-1462, 2644, 2649-2650)

W wyniku poniesionych w 2022 r. nakładów finansowych uzyskano m.in. następujące efekty rzeczowe: doposażono jednostki uczestniczące w zarządzaniu kryzysowym w elementy cyfrowego systemu łączności (m.in. urządzenia retransmisyjne lub teletransmisyjne; podsystem sterowania; radiotelefony lub terminale mobilne)¹⁶³; zakupiono analizator logów (urządzenie do zapisywania zdarzeń i raportowania¹⁶⁴); doposażono Państwową Straż Łowiecką w samochód¹⁶⁵; doposażono w meble (krzesła, fotele) pomieszczenia ds. technicznej obsługi wniosków obywateli państw trzecich (8,9 tys. zł); wykonano prace budowlane w ramach zadania pn.: „Modernizacja i przebudowa elementów systemu powiadamiania ratunkowego na

¹⁶¹ Postępowanie na świadczenie usług kompleksowej organizacji cyklu szkoleń, konferencji, forów międzynarodowych i wizyt studyjnych w zakresie siedmiu zadań realizowanych w ramach projektu pn. „Zarządzanie kryzysowe w praktyce” o wartości 648 tys. zł netto (797 tys. zł brutto).

¹⁶² Postępowanie na sukcesywną dostawę materiałów biurowych i akcesoriów na potrzeby ZUW w Szczecinie i Delegatury ZUW w Koszalinie w okresie 12 miesięcy od podpisania umowy lub do wyczerpania kwoty wnioskowane o wartości do 159 tys. zł brutto, z czego do końca roku wydatkowano kwotę 87,6 tys. zł brutto i postępowanie na sukcesywną dostawę materiałów eksploatacyjnych tuszy, tonerów do urządzeń drukujących będących na stanie ZUW w Szczecinie w okresie 12 miesięcy lub do wyczerpania kwoty brutto o wartości 159,9 tys. zł, z czego do końca roku wydatkowano kwotę 158,0 tys. zł.

¹⁶³ W ramach zadania realizowanego ze środków Unii Europejskiej - środki Programu Krajowego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (projekt PL/2020/PR/0087 "Jednolity cyfrowy system łączności zarządzania kryzysowego") – kwota ujęta w próbie 1 753,9 tys. zł.

¹⁶⁴ Wydatkowano 46,1 tys. zł.

¹⁶⁵ W ramach realizacji zadania „Wyposażenie administracji Wojewody Zachodniopomorskiego w sprzęt wspierający zadania Państwowej Straży Łowieckiej z zakresu zadań ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów” (131,9 tys. zł).

potrzeby województwa zachodniopomorskiego" (1 468,4 tys. zł); wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę, dotyczącą "Przebudowy budynku ZUW w Szczecinie na potrzeby dostosowania budynku do obecnie obowiązujących przepisów w zakresie p.poż." (379,8 tys. zł); wykonano opaskę przeciwwilgociową wokół budynku Delegatury ZUW w Koszalinie (36,3 tys. zł); zakupiono licencje oprogramowania (m.in. MS Office, antywirusowe - 353,8 tys. zł); zakupiono monitory m.in. na potrzeby Centrum Powiadamiania Ratunkowego oraz Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego (wyposażenie stanowisk operatorów numerów alarmowych oraz stanowisk dyżurnych – 335,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 2507-2510)

Kontrola NIK przeprowadzona w WSSE wykazała nieprawidłowości, które jednak nie miały wpływu na realizację jej planu finansowego na 2022 r. Polegały one na udzieleniu zamówień publicznych z naruszeniem zasad określonych w Pzp oraz sporządzaniem opisu dokumentów księgowych bez zachowania należytej staranności.

(akta kontroli str. 3559-3563)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wojewoda podjął decyzje w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych na 2022 r. w łącznej kwocie 9 346,1 tys. zł (tj. 26,2% kwoty blokad w 2022 r.) w dniach 25 listopada i 30 grudnia 2022 r., mimo że okoliczności uzasadniające ich dokonanie wystąpiły od 16 do 212 dni wcześniej.

1.1) Do 31 maja 2022 r. przez jst wypłacane były świadczenia realizowane na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, przyznane na podstawie wniosków złożonych do 31 grudnia 2021 r. przez osoby uprawnione na okres zasiłkowy kończący się 31 maja 2022 r.; ponadto od 1 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. jst wypłacały świadczenia wychowawcze przyznane przez Wojewodę w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego należne za wcześniejsze okresy świadczeniowe.

W wyniku zmian wprowadzonych ustawą z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw¹⁶⁶, od 1 stycznia 2022 r. postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego realizowanego na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, prowadził oraz wypłacał Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Według danych ze sprawozdań Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa w 2022 r., najwyższe wydatki w rozdziale 85501 § 2060¹⁶⁷ wykonano w czerwcu 2022 r. (666 485,3 tys. zł). Było ono niższe od planu po zmianach (673 494,0 tys. zł) o 7 008,7 tys. zł i w kolejnych miesiącach oszczędności wzrosły z kwoty 7 665,8 tys. zł (lipiec) do 8 785,8 tys. zł (listopad).

¹⁶⁶ Dz. U. poz. 1981 ze zm.; dalej: ustawa o zmianie ustawy 500+.

¹⁶⁷ Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci.

W rozdziale 85508 § 2160¹⁶⁸ najwyższe wydatki wykonano w maju 2022 r. (7 727,9 tys. zł), które o 87,1 tys. zł były niższe od planu po zmianach (7 815,0 tys. zł). W kolejnych miesiącach oszczędności wzrosły z kwoty 117,2 tys. zł (czerwiec) do 150,2 tys. zł (listopad).

W rozdziale 85510 § 2160 najwyższe wydatki wykonano w maju 2022 r. (1 686,8 tys. zł), które o 133,2 tys. zł były niższe od planu po zmianach (1 820,0 tys. zł). W kolejnych miesiącach oszczędności wzrosły z kwoty 140,5 tys. zł (czerwiec) do 165,0 tys. zł (listopad).

Decyzje o blokadzie zostały podjęte:

- 25 listopada 2022 r.¹⁶⁹ (tj. po 177 dniach od 1 czerwca 2022 r.); kwoty objęte blokadą obejmowały wydatki w rozdziałach: 85501 § 2060 (7 500,0 tys. zł); 85510 § 2160 (81,4 tys. zł) oraz 85508 § 2160 (8,3 tys. zł);
- 30 grudnia 2022 r.¹⁷⁰ (tj. po 212 dniach od 1 czerwca 2022 r.); kwota objęta blokadą obejmowała wydatki w rozdziale: 85501 § 2060 (936,8 tys. zł).
(akta kontroli str. 2230-2236, 2241-2242, 2292-2302, 2305, 2313, 2324-2332, 2350-2354, 2355-2356, 2357, 2358)

Wojewoda wyjaśnił, że (...) *wcześniejsze zablokowanie środków tj. od 1 czerwca 2022 r. mogłoby uniemożliwić terminowe wypłacanie przez gminy należnych świadczeń wychowawczych za wcześniejsze okresy. W powiatach pozostały niewykorzystane środki na ewentualne zobowiązania SP.*

(akta kontroli str. 2210-2211, 2215)

I Wicewojewoda Zachodniopomorski wyjaśnił, że (...) *ZUS nie przejął wypłat świadczenia wychowawczego w ramach koordynacji za lata od 2016 do 2021 (grudzień) i takie wypłaty nadal są realizowane przez gminy. (...) suma zgłoszonych potrzeb z Wydziału Koordynacji Świadczeń miała zabezpieczyć ewentualne powstanie zobowiązań Skarbu Państwa.*

(akta kontroli str. 2717, 2719)

1.2) Do 15 listopada 2022 r. zweryfikowano zapotrzebowanie zgłoszone na środki przez jst dotyczące finansowania pobytu dzieci cudzoziemców przebywających w rodzinach zastępczych.

Do 14 grudnia 2022 r. zweryfikowano zapotrzebowanie zgłoszone na środki przez jst dotyczące:

- sfinansowania składek na ubezpieczenie zdrowotne osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej oraz osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej, dofinansowania wypłat zasiłków okresowych oraz wynagrodzeń za sprawowanie opieki dla opiekuna prawnego;
- wypłaty zasiłków celowych, udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt m.in. ze względów humanitarnych.

¹⁶⁸ Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone powiatom, związane z realizacją dodatku wychowawczego, dodatku do zryczałtowanej kwoty oraz dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego stanowiących pomoc państwa w wychowywaniu dzieci.

¹⁶⁹ Nr 342/2022.

¹⁷⁰ Nr 375/2022.

Decyzja o blokadzie¹⁷¹, odpowiednio kwot: 64,7 tys. zł¹⁷²; 751,0 tys. zł¹⁷³ oraz 3,9 tys. zł¹⁷⁴, została podjęta 30 grudnia 2022 r., tj. po 45 dniach (w pierwszym przypadku) oraz 16 dniach (w pozostałych dwóch przypadkach).

(akta kontroli str. 2292-2302, 2313)

Stosownie do dyspozycji art. 177 ust. 4 i 6 ufp, dysponent części budżetowych niezwłocznie informują Ministra Finansów o decyzjach o blokowaniu planowanych wydatków. Minister Finansów może utworzyć nową rezerwę celową i przenieść do tej rezerwy kwoty wydatków zablokowanych.

Zgodnie z postanowieniami procedury nr 10 *Blokowanie planowanych wydatków budżetowych*¹⁷⁵, blokadzie podlegają wydatki, które nie mogą być wykorzystane w roku budżetowym i nie mogą zostać przeniesione na realizację innych zadań. Kierownicy jednostek oraz komórki organizacyjnych ZUW przedkładają do Wydziału Finansów i Budżetu ZUW informację o wolnych środkach w ramach planu wydatków, które nie będą wykorzystane w danym roku budżetowym.

(akta kontroli str. 256-257)

I Wicewojewoda wyjaśnił, że (...) dysponent części budżetowej, działając zgodnie z art. 177 ust. 1 ufp w przypadku stwierdzenia okoliczności ujętych w ustawie, w tym głównie nadmiaru posiadanych środków, może podjąć decyzję o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych. Taka decyzja ma charakter fakultatywny, co oznacza, że wydatki mogą zostać zablokowane w razie zaistnienia jednej z ustawowych przesłanek, jednakże wystąpienie nawet wszystkich wyliczonych w art. 177 ust. 1 okoliczności w dalszym ciągu nie obliuguje do podjęcia decyzji o zablokowaniu planowanych wydatków. Ponadto obowiązujące przepisy nie określają terminu, w jakim powinna zostać powzięta przedmiotowa decyzja. Jedynym obowiązkiem jest niezwłoczne poinformowanie Ministra Finansów o podjętej decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych, co zostało spełnione. Podjęcie decyzji o zablokowaniu bądź nie wydatków wynikających z oszczędności, nie ma wpływu na realizowane zadania. Niewykorzystane środki i tak wracają do budżetu państwa. Decyzje w sprawie blokady planowanych wydatków budżetowych, w miarę możliwości, podejmowane były niezwłocznie po wystąpieniu okoliczności uzasadniających ich podjęcie. Dodatkowo w celu szybkiej identyfikacji oszczędności, wprowadzony został, oprócz obowiązującej procedury, miesięczny monitoring realizacji wydatków, poczynszony od III kwartału 2021 r. Wystosowywane było pismo do poszczególnych kierowników komórki organizacyjnych ZUW oraz jednostek administracji zespolonej i podległych, w sprawie informowania do 15-go dnia każdego miesiąca o występujących (ewentualnie) oszczędnościach w realizacji wydatków. Wszystkie, prawidłowo zgłoszone nadwyżki w finansowaniu zadań zostały objęte blokadą. W 2022 r. opracowano 14 zarządzeń w sprawie blokowania planowanych wydatków, będących skutkiem rzetelnej weryfikacji i analizy zgłaszanych informacji. Czynności podejmowane przez pracowników Urzędu na różnych etapach miały na celu również ustalenie zasadności i celowości ewentualnego blokowania wydatków,

¹⁷¹ Nr 375/2022.

¹⁷² Rozdział 85508 § 2110.

¹⁷³ Rozdziały: 85213 § 2030; 85214 § 2030 i 85219 § 2010.

¹⁷⁴ Rozdział 85231 § 2010.

¹⁷⁵ Załącznik do zarządzenia nr 371/2020 Wojewody z 28 grudnia 2020 r.

co jest procesem złożonym, trwającym nawet kilka tygodni. W przypadku pozyskania informacji o wolnych środkach, które nie mogły zostać wykorzystane w 2022 r. oraz nie mogły zostać przeniesione na realizację innych ważnych i celowych zadań w trybie ustawy o finansach publicznych, wydatki takie były niezwłocznie blokowane i wprowadzone jako wnioski o decyzję blokującą środki na wydatki budżetowe dysponenta w systemie TREZOR. Termin zablokowania nie miał żadnego wpływu na cały proces procedowania, bowiem ustawa jego nie określa.

(akta kontroli str. 2717, 3718-3719)

Wyniki badania próby decyzji w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych na 2022 r., potwierdzają wykonanie wniosku sformułowanego w wyniku kontroli P/22/001, dotyczącego prawidłowego wprowadzania danych dotyczących podjętych decyzji o blokowaniu wydatków budżetowych do systemu Trezor. Ponadto działania adresowane do kierowników jednostek i komórek organizacyjnych ZUW¹⁷⁶, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, świadczą o poprawie skuteczności podejmowanych działań w tym zakresie i o częściowym wykonaniu wniosku, dotyczącego działań organizacyjnych zapewniających wydawanie decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych niezwłocznie po wystąpieniu okoliczności uzasadniających ich podjęcie.

(akta kontroli str. 275-276, 281-283, 2359-2364)

2. We wnioskach skierowanych do Ministra Finansów z 24 sierpnia 2022 r.¹⁷⁷ oraz z 1 września 2022 r.¹⁷⁸, którymi wystąpiono o uruchomienie środków z rezerwy celowej poz. 4 „Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych (...)”, odpowiednio w kwocie 1 000,0 tys. zł oraz 2 007,0 tys. zł, środki te zaklasyfikowano do rozdziału 75478 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych, a nie do rozdziału 75421 – Zarządzanie kryzysowe, pomimo że Rada Ministrów nie ogłosiła na podstawie art. 5 ustawy z dnia 18 kwietnia 2022 r. o stanie klęski żywiołowej¹⁷⁹, stanu klęski żywiołowej na rzece Odrze.

W wyniku decyzji Ministra Finansów z 31 sierpnia 2022 r.¹⁸⁰ i z 13 września 2022 r.¹⁸¹ wydatki budżetu środków krajowych w części 85/32, dział 754, rozdział 75478 zwiększono odpowiednio o 1 000,0 tys. zł oraz o 2 007,0 tys. zł. Powyższe znalazło odzwierciedlenie także w decyzjach Wojewody z 1 września 2022 r.¹⁸² oraz z 15

¹⁷⁶ Między innymi pisma monitujące z 22 czerwca 2022 r. (FB-1.3111.57.3.2022.MR) oraz 15 września 2022 r. (FB-1.3111.57.6.2022.MR).

¹⁷⁷ Nr 85/32.4143.1.386.2022.WMF-A, którym wnioskowano o zwiększenie w części 85/32 wydatków w dziale 754, rozdział 75478, § 4000 o kwotę 1 000,0 tys. zł. We wniosku tym wskazano, że środki te zostaną przeznaczone na wydatki ponoszone przez ZUW w związku z prowadzeniem działań związanych z usuwaniem skutków zanieczyszczenia rzeki Odry, które miało charakter klęski żywiołowej (katastrofy naturalnej), głównie na: zakup paliwa oraz transportu i utylizacji materiału biologicznego, a także zakup sprzętu ochronnego, zakup sprzętu pływającego, sprzętu wędkarskiego.

¹⁷⁸ Nr 85/32.4143.1.395.2022.WMF-A, którym wnioskowano o zwiększenie w części 85/32 wydatków w dziale 754, rozdział 75478 o kwotę 2 007,0 tys. zł (w tym 1.512,0 tys. zł w § 2110, 145,0 tys. zł w § 4000, 100,0 tys. zł w § 4270, 250,0 tys. zł w § 6060). We wniosku tym wskazano, że środki te zostaną przeznaczone na wyposażenie techniczne oraz wymianę zużytego lub wyeksploatowanego sprzętu wykorzystywanego podczas działań ratowniczych prowadzonych na rzece Odrze przez jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, które miało charakter klęski żywiołowej (katastrofy naturalnej).

¹⁷⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1897.

¹⁸⁰ MF/FS7.4143.3.188.2022.MF.3100.

¹⁸¹ MF.FS7.4143.198.2022.MF.3296.

¹⁸² Nr 407/2022.

września 2022 r.¹⁸³

(akta kontroli str. 357-373)

Uwzględniając zakres prowadzonych działań w zakresie zarządzania kryzysowego, powyższe wydatki – zgodnie z klasyfikacją budżetową, tj. przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁸⁴ – należało zaplanować w rozdziale 75421 Zarządzanie kryzysowe.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 upf dochody publiczne, wydatki publiczne i przychody, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5, oraz środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, klasyfikuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, według: 1) działów i rozdziałów - określających rodzaj działalności; 2) paragrafów - określających rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Wojewoda wyjaśnił: wydatki związane z prowadzeniem działań mających na celu usuwanie skutków zanieczyszczenia rzeki Odry z uwagi na ogrom i rozmiar tego zjawiska uznano za zdarzenie noszące znamiona klęski żywiołowej (katastrofy naturalnej). Stąd też kierując wnioskiem o zwiększenie budżetu w części 85/32 województwo zachodniopomorskie z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 4 (...) wskazano rozdział 75478. Sporządzony w systemie TREZOR wniosek został pozytywnie zaakceptowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, w dyspozycji którego pozostaje przedmiotowa rezerwa. W następstwie powyższego decyzją Ministra Finansów przyznano środki we wnioskowanej klasyfikacji oraz kwocie. W przypadku wydatków dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej sporządzenie wniosku o uruchomienie środków z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 4 miało miejsce na podstawie pisma Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej dookreślającego klasyfikację budżetową i kwoty wydatków

(akta kontroli str. 2718, 3720)

W literaturze podkreśla się, że klasyfikacja budżetowa jest instrumentem służącym do realizacji szczegółowości budżetu (zwanej także zasadą specjalizacji), będącej dyrektywą obligującą do uchwalania budżetu nie w ujęciu ogólnym, ale ze szczegółowym podziałem dochodów i wydatków. Stanowi także gwarancję - związanych z zasadą szczegółowości - postulatów nauki prawa finansowego, takich jak specjalizacja, jawność i przejrzystość budżetu.

3. Bezpodstawnie zastosowano tryb określony w § 9 ust. 9 regulaminu udzielania zamówień publicznych i odstąpiono od skierowania zaproszenia do co najmniej dwóch potencjalnych wykonawców przy udzielaniu zamówienia w kwocie 157,5 tys. zł¹⁸⁵ na wykonanie instalacji elektrycznej w celu umożliwienia podłączenia centralnego zasilacza awaryjnego COVER MZ200K¹⁸⁶ do komputerowej sieci

¹⁸³ Nr 436/2022.

¹⁸⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji.

¹⁸⁵ Umowa nr 159/L/2022 z 14 grudnia 2022 r., z tego w 2022 r. wydatkowano 157,0 tys. zł.

¹⁸⁶ Centralny zasilacz awaryjny COVER MZ200K został przyjęty do ewidencji pozabilansowej ZUW po rozbiorce szpitala tymczasowego w lokalizacji Netto Arena w Szczecinie na podstawie protokołu przekazania sporządzonego w dniu 21 czerwca 2021 r.

energetycznej ZUW. Działanie to stanowiło naruszenie § 8 ust. 3, § 9 ust. 5 i 11 regulaminu udzielania zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 532-533, 534-535, 536-537, 538-541, 542-543, 544, 545-552, 2372, 2380, 2382-2383, 2384-2386, 2387-2453, 2456-2462, 2463-2467)

W myśl § 8 ust. 3 regulaminu udzielania zamówień publicznych, przy udzielaniu zamówienia należy przestrzegać zasad zachowania uczciwej konkurencji, równego traktowania Wykonawców, przejrzystości i proporcjonalności, a także racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi, w tym zasady wydatkowania środków publicznych w sposób celowy, oszczędny oraz umożliwiający terminową realizację zadań, a także zasady optymalnego doboru metod i środków w celu uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów. Ponadto obowiązkiem Biura Logistyki i Zamówień Publicznych¹⁸⁷ jest bezstronne, obiektywne, staranne rozeznanie, zakwalifikowanie oraz przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o dokonanie zakupu usługi, dostawy lub roboty budowlanej (§ 9 ust. 6).

Według § 9 ust. 3 regulaminu udzielania zamówień publicznych, w przypadku konieczności dokonania zakupu, BLiZP przygotowuje na podstawie przekazanego zapotrzebowania zaproszenie do złożenia oferty.

Zgodnie z § 9 ust. 5 regulaminu udzielania zamówień publicznych zaproszenie do złożenia oferty wysyłane jest do minimum dwóch potencjalnych wykonawców.

W myśl § 9 ust. 9 z uwagi na specyfikę przedmiotu zamówienia Dyrektor BLiZP w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od obowiązku stosowania procedury, informując o tym Dyrektora Generalnego Urzędu na piśmie wraz z podaniem uzasadnienia.

W § 9 ust. 11 określono m.in., że podstawą wyboru wykonawcy jest zebranie minimum dwóch ważnych ofert od wykonawców, którego oferta przy zapewnieniu odpowiedniej jakości realizacji przedmiotu zamówienia przedstawia najkorzystniejszy bilans ceny lub kosztu i innych kryteriów.

(akta kontroli str. 1375-1376)

W myśl art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. b ufp wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

ZUW bezpodstawnie odstąpiło od zastosowania zasad określonych w regulaminie udzielania zamówień publicznych przyjmując, iż zachodzi okoliczność o której mowa w § 9 ust. 9 tego regulaminu, tj. odstąpiło z uwagi na pilność udzielania zamówienia, od czynności poprzedzających wybór wykonawcy, w szczególności skierowania zaproszenia do co najmniej dwóch potencjalnych wykonawców.

(akta kontroli str. 534-536, 1376)

Dyrektor Generalna wyjaśniła m.in., że zamówienie (...) mogło być przeprowadzone w momencie kiedy Zamawiający dysponował środkami na realizację przedsięwzięcia. Środki na realizację przedmiotowych robót zostały wygenerowane w ramach oszczędności z działalności bieżącej Urzędu, które mogły zostać określone co do ich wielkości dopiero na przełomie miesiąca listopada i grudnia 2022 r. Ponieważ nie były to też środki wystarczające na realizację tego zdania Wojewoda (...) wydzielił środki

¹⁸⁷ Dalej: BLiZP.

pochodzące z rezerwy w wysokości 60 tys. zł¹⁸⁸, co umożliwiło rozpoczęcie w dniu 13 grudnia 2022 r. procedury związanej z wyłonieniem Wykonawcy. Realizacja prac w miesiącu grudniu uniemożliwiła udział serwisu w realizacji uruchomienia urządzenia ze względu na brak wolnych terminów.

(akta kontroli str. 554, 2370, 2384-2386)

Dyrektor WBiZK wyjaśnił m.in., że (...) w grudniu 2022 r. określono kwotę wygenerowaną w ramach oszczędności z działalności bieżącej ZUW, dodatkowo Wojewoda wydzielił środki z rezerwy. Kwota była wystarczająca do wykonania instalacji elektrycznej (...), stąd złożony i zaakceptowany 14 grudnia 2022 r. wniosek nr 506/12/2022 na wydatek finansowy. Wykonawca instalację wykonał w sposób prawidłowy, jednakże podłączenie i uruchomienie zasilacza awaryjnego musi nastąpić przy udziale autoryzowanego serwisu. Z powodu braku wolnych terminów podłączenie nastąpiło w roku 2023. W związku z powyższym, w roku 2022 zasilacz awaryjny COVER MZ200K nie był zainstalowany i nie był użytkowany przez ZUW. (...) W roku 2021 ani w 2022 pierwotnie nie było planów wykorzystania urządzenia dla potrzeb ZUW, a utrzymanie jego nie generowało kosztów.

(akta kontroli str. 3365, 3368)

4. W ZUW nie podjęto skutecznych działań w celu ograniczenia ponoszonych wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej w PPE Koszalin, w zakresie opłaty sieciowej stałej poprzez dostosowanie mocy umownej do faktycznych potrzeb oraz opłaty sieciowej zmiennej poprzez dobór odpowiedniej wielostrefowej grupy taryfowej.

W wyniku badania ustalono, że wartość mocy umownej nie była dostosowana do faktycznego zapotrzebowania. We wszystkich okresach rozliczeniowych (w poszczególnych miesiącach 2022 r.), w PPE Koszalin maksymalna moc pobrana nie przekraczała 65% mocy umownej wynoszącej 110 kW (kształtowała się od 46 kW do 71 kW, tj. od 42% do 65% mocy umownej). Opłata sieciowa stała wyniosła 36,2 tys. zł (23,3% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji w kwocie 155,2 tys. zł). Uwzględniając 30% rezerwy, tj. zmniejszenie mocy do 90 kW, opłata sieciowa stała byłaby niższa o 10,2 tys. zł (rocznie). W toku kontroli NIK¹⁸⁹ został złożony wniosek o zmniejszenie mocy umownej ze 110 kW do 90 kW.

Badanie wykazało, że grupa taryfowa wielostrefowa była korzystniejsza, co zostało potwierdzone danymi o zużyciu energii czynnej w strefach czasowych, pozyskanymi od operatora systemu dystrybucyjnego. Od stycznia do grudnia 2022 r. opłaty w grupie taryfowej C23 dla PPE Koszalin byłyby niższe łącznie o 10,3 tys. zł (rocznie). W toku kontroli NIK podjęto działania w celu zmiany grupy taryfowej na C23¹⁹⁰.

(akta kontroli str. 29-72, 73-95, 96-131, 132-137, 142-143, 144 plik 1, 147, 148, 149, 180-181, 3031, 3032)

Według art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp, wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów

¹⁸⁸ Decyzja Nr 636/2022 z dnia 29 listopada 2022 r.

¹⁸⁹ 16 lutego 2023 r.

¹⁹⁰ W odpowiedzi na wniosek złożony 8 marca 2023 r., ENERGA-Operator S.A. poinformowała o zmianie taryfy na C23 z dniem 1 kwietnia 2023 r.

z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Wicewojewoda wyjaśnił, że (...) część budynku (...) jest wynajmowana przez czternaście podmiotów zajmujących powierzchnie biurowe. W (...) 2022 r. prowadzona była rozbudowa instalacji zabezpieczającej funkcjonowanie sieci informatycznej, kalkulowano potrzebę zwiększenia zużycia energii. W przypadku (...) jej przekroczenia, odbiorca ponosi zwiększone opłaty z tym związane. W związku z brakiem w 2022 roku środków budżetowych na realizację zadań remontowych i konserwacyjnych, planowane jest zlecenie w budynku Delegatury w 2023 r. analizy kosztów, jakie ponoszone są na poszczególne opłaty związane z dystrybucją energii elektrycznej, szczególnie w zakresie możliwości zmniejszenia opłat związanych z doбором grup taryfowych oraz zużyciem energii biernej pojemnościowej wraz z doбором właściwych urządzeń kompensujących oraz przeprowadzić prace budowlane związane z montażem tych urządzeń. (...) Ograniczona ilość środków na realizację prac remontowych pozwoliła po uruchomieniu na ten cel rezerwy Wojewody Zachodniopomorskiego (...), przeprowadzić kompleksową analizę zużycia energii elektrycznej jedynie w obiekcie ZUW w Szczecinie, w którym opłaty związane z jej zużyciem są zdecydowanie wyższe niż w Koszalinie.

(akta kontroli str. 145-146, 153-154)

5. Wbrew art. 224 ust. 2 pkt 1 Pzp, Zamawiający nie zwrócił się do Wykonawcy, który w postępowaniu na świadczenie usług kompleksowej organizacji cyklu szkoleń, konferencji, forów międzynarodowych i wizyt studyjnych w zakresie siedmiu zadań realizowanych w ramach projektu pn. Zarządzanie kryzysowe w praktyce, złożył ofertę nr 5 z ceną 702,7 tys. zł brutto, o wyjaśnienia dotyczące ceny wskazanej w ofercie, mimo że była ona o ponad 30% niższa od średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert niepodlegających odrzuceniu.

(akta kontroli str. 1634-1642, 1742-1743)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: Zamawiający jest zwolniony z wzywania wykonawcy do złożenia wyjaśnień w przedmiocie ceny jego oferty, jeśli rozbieżność między tą ceną a wartością zamówienia powiększoną o VAT lub średnią arytmetyczną cen wszystkich złożonych ofert, wynika z okoliczności oczywistych, które nie wymagają wyjaśnienia (art. 224 ust. 2 pkt 1 Pzp). Zamawiający analizując cenę ofert miał na uwadze wszystkie złożone oferty. Przyczyną zastosowania ww. przepisu, tj. odstąpienia od badania rażąco niskiej ceny jest okoliczność, że znacząco wyższa od innych była cena nie tylko jednej ale kilku ofert złożonych w postępowaniu, co wyraźnie zawyżało średnią arytmetyczną wszystkich złożonych ofert i powodowało, że pozostałe oferty okazały się mieć ceny niższe o co najmniej 30% od tejże średniej. Zdaniem zamawiającego ziszczenie się przesłanki dotyczącej wskaźnika 30%, wynika z niedostosowania cen niektórych ofert do realiów rynkowych.

(akta kontroli str. 1759)

Komisja Przetargowa 20 stycznia 2022 r. stwierdziła m.in., że cena zaproponowana przez jednego z wykonawców – 2 460,0 tys. zł jest nierealna. W tej sytuacji rozbieżność pomiędzy ceną najniższej oferty, a średnią arytmetyczną cen wszystkich ofert, wynikała z okoliczności oczywistych, które nie wymagają wyjaśnienia. Komisja postanowiła, na podst. art. 224 Pzp, nie zwracać się do Wykonawców, którzy złożyli

oferty niższe od średniej arytmetycznej wszystkich ofert, która wynosiła 871,1 tys. zł z prośbą o udzielenie wyjaśnień dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny. W protokole nie odniesiono się do cen pozostałych ofert.

(akta kontroli str. 1634-1635)

Wyliczona w toku kontroli, na podstawie cen pozostałych sześciu ofert, średnia arytmetyczna ceny oferty miała wartość 1 041,9 tys. zł¹⁹¹. Cena oferty niższa o co najmniej 30% od tej średniej wynosiłaby 729,3 tys. zł. Cena najtańszej oferty (nr 5) była niższa i wynosiła 702,7 tys. zł. Wykonawca, który złożył ofertę nr 5 odmówił podpisania umowy. Dokonano ponownego wyboru oferty najkorzystniejszej. Wybrano ofertę nr 1 z ceną 797,0 tys. zł brutto.

(akta kontroli str. 1657, 1742-1743)

6.

Ogłoszenie o wykonaniu umowy w postępowaniu o zamówienie publiczne zostało opublikowane po terminie wynikającym z art. 448 Pzp, to jest po 30 dniach od dnia wykonania umowy (termin wykonania 30 września 2022 r., termin publikacji 2 listopada 2022 r.).

(akta kontroli str. 1718-1720, 1760)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: *Zamawiający, w terminie 32 dni od wykonania umowy, zamieścił w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wykonaniu umowy. Stosownie do treści art. 267 ust. 3 ustawy Pzp Zamawiający jest obowiązany udokumentować zamieszczenie ogłoszenia o wykonaniu umowy w Biuletynie Zamówień Publicznych i przechowywać dowód jego zamieszczenia. Czynność została wykonana. Ogłoszenie o wykonaniu umowy stanowi jedynie źródło wiedzy zarówno dla Zamawiających, jak i Wykonawców w zakresie informacji dot. przebiegu realizacji zamówienia.*

(akta kontroli str. 1760)

7. Nie została zapewniona aktualność planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych na 2021 r. w zakresie zamówienia publicznego na świadczenie usług kompleksowej organizacji cyklu szkoleń, konferencji, forów międzynarodowych i wizyt studyjnych w zakresie siedmiu zadań realizowanych w ramach projektu pn. *Zarządzanie kryzysowe w praktyce.*

(akta kontroli str. 1418-1458, 1735-1736)

Na podstawie art. 23 ust. 4 Pzp, zamawiający zapewnia aktualność planu. Aktualizację planu zamieszcza się w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz na stronie internetowej zamawiającego. Według art. 23 ust. 1 Pzp, zamawiający publiczni, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2, oraz ich związki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia przyjęcia budżetu lub planu finansowego przez uprawniony organ, sporządzają plan postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewidują przeprowadzić w danym roku finansowym. Plan zamieszcza się w Biuletynie Zamówień Publicznych, na zasadach określonych w dziale III w rozdziale 2, oraz na stronie internetowej zamawiającego.

¹⁹¹ Ceny pozostałych sześciu ofert brutto wynosiły: 797,0 tys. zł, 1 277,5 tys. zł, 1 050,0 tys. zł, 702,7 tys. zł, 870,0 tys. zł, 1 554,0 tys. zł. Wartość zamówienia określono na kwotę 659,4 tys. zł netto.

Kierownik Oddziału Zamówień Publicznych oświadczyła m.in., że: (...) zgodnie z wykładnią przepisu art. 23 ust. 4 ustawy PZP, dokonaną przez Urząd Zamówień Publicznych, Urząd nie był zobowiązany do aktualizacji planu postępowań o udzielenie zamówień na 2021 rok, w zakresie ww. postępowania. Zgodnie z wykładnią UZP: „Obowiązek aktualizacji, o którym mowa w art. 23 ust. 4 ustawy Pzp, odnosić się będzie do postępowań, których realizacja została zaplanowana w rozumieniu art. 23 ust 1 ustawy Pzp i które zostały ujęte w planie postępowań. W tym znaczeniu aktualizacja planu postępowań obejmuje przypadki, w których Zamawiający rezygnuje z określonego postępowania, bądź też modyfikuje informacje przedstawione w planie w odniesieniu do poszczególnych postępowań zgodnie z dyspozycją art. 23 ust. 3 ustawy Pzp (...).

(akta kontroli str. 1735-1736)

Nieprawidłowość tego samego rodzaju i dotycząca tego samego okresu (2021 r.), została stwierdzona w wyniku kontroli P/22/001. Natomiast w 2022 r. Urząd opublikował siedem aktualizacji planu zamówień publicznych, w których ujęto wszystkie przeprowadzone postępowania. W kolejnych zmianach wskazywano które pozycje zostały dodane do planu. Powyższe potwierdza wykonanie wniosku sformułowanego w wyniku ww. kontroli, dotyczącego aktualizowania planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych w przypadku wystąpienia okoliczności obligujących do tej czynności. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie objętym wnioskiem sformulowanym w wyniku ww. kontroli, dotyczącym dokonywania odbioru przedmiotu zamówienia zgodnie z postanowieniami zawartych umów, rzetelnego przeprowadzania kontroli merytorycznych dowodów księgowych, a także wnioskowania o uruchomienie środków przyznanych przez organ dysponujący rezerwą ogólną budżetu państwa po wystąpieniu potrzeb w tym zakresie. Z uwagi na brak wydatków w badanej próbie (m.in. Urząd w 2022 r. nie udzielił zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki), realizacja wniosków z kontroli P/22/001, dotyczących udzielania zamówień publicznych w trybie zamówienia z wolnej ręki jedynie w przypadku zaistnienia przesłanek dla stosowania tego trybu, a także w zakresie rzetelnego rozpatrywania wniosków o objęcie dopłatą z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej zostanie zbadana w toku kolejnych kontroli.

(akta kontroli str. 275-280, 284-294, 298-308, 278-308, 1418-1462, 1846-1847)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W 2022 r. wydatki budżetu środków europejskich w części 85/32 zostały zrealizowane w kwocie 11 724,7 tys. zł (tj. 99,7% planu po zmianach). Środki pochodziły z dwóch rezerw celowych budżetu środków europejskich poz. 98 i poz. 99. Badanie wszystkich (sześciu) decyzji wprowadzających zmiany w planie budżetu środków europejskich wykazało, że wnioskowanie o środki z rezerw wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe, a otrzymane środki budżetowe zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. Wydatki zostały poniesione na dofinansowanie trzech projektów realizowanych w KW PSP oraz jednego projektu realizowanego w ZUW. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 dla KW PSP w wyniku realizacji projektów: „Usprawnienie systemu ratownictwa w transporcie kolejowym – etap I” dofinansowano zakup 1 szt. ciężkiego samochodu ratownictwa

technicznego (z żurawiem) oraz 1 szt. samochodu do dekontaminacji przy zagrożeniach CBRNe; „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap IV” dofinansowano zakup 1 szt. podnośnika hydraulicznego o wysokości ratowniczej min. 68 m oraz 1 szt. mikrobusu do przewozu 9 osób, sprzętu oraz materiałów; „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V” dofinansowano zakup dwóch sztuk lekkiego samochodu rozpoznawczo-ratowniczego dla SGTR. Natomiast w ramach projektu „Integracja dla bezpieczeństwa – współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych” realizowanego w ramach Funduszy Norweskich na lata 2014-2021 w ZUW dofinansowano szkolenia online oraz wykonanie materiałów promocyjnych (środki z rezerwy celowej poz. 98), a także dodatki zadaniowe (środki z rezerwy celowej poz. 99). Z planowanej kwoty 76,1 tys. zł, wykorzystano 41,3 tys. zł, tj. 54,3%.

(akta kontroli str. 267, 531, 2479, 3425-3542)

Wojewoda wyjaśnił, że zadanie 7.5 wykonane zostało zgodnie z planem, natomiast przy zadaniu 6.23 nastąpiła zmiana jego formuły, w wyniku czego powstały oszczędności w wydatkach. Dynamicznie zmieniająca się sytuacja na wschodniej granicy Polski, masowy napływ uchodźców z Ukrainy spowodowało zmianę trybu pracy z dotychczasowego na tryb operacyjny dla pracowników służby cywilnej. Wiązało się to z ponadnormatywnym czasem pracy. Wystąpienie powyższej sytuacji o tak dużej skali, (...) spowodowało przewartościowanie dotychczas realizowanych zadań na te związane bezpośrednio z reagowaniem i przeciwdziałaniem rozwojowi kryzysu humanitarnego. Dlatego też szkolenie – zamiast stacjonarnego - odbyło się w trybie online.

(akta kontroli str. 2717, 3718)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2022 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

Środki z rezerw celowych i rezerwy ogólnej budżetu państwa były wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. Dotacje celowe przekazywane były w terminach i kwotach umożliwiających osiągnięcie przez dotowanych zakładanych celów. Realizacja wydatków pozwoliła na osiągnięcie zakładanych efektów rzeczowych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące zwłoki w podejmowaniu decyzji o blokadach; poniesienia opłat sieciowych (stałej i zmiennej) dystrybucji energii elektrycznej w PPE Koszalin (31,6 tys. zł); wykonania instalacji elektrycznej w celu możliwości podłączenia centralnego zasilacza awaryjnego (157,0 tys. zł), a także naruszeń Pzp, nie wpłynęły na obniżenie oceny pozytywnej, z uwagi na ich niską istotność w odniesieniu do całości wydatków zrealizowanych w części 85/32.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych/łącznych sprawozdań za 2022 r. przez dysponenta części 85/32 - województwo zachodniopomorskie i sprawozdań jednostkowych Urzędu:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/32 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo. Kwoty wykazane w sprawozdaniach ZUW były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, jednak skutkiem nieprawidłowości dotyczącej kwoty należności w wysokości 376,9 tys. zł (opisanej w obszarze *Dochody budżetowe – windykacja należności*), sprawozdania roczne Rb-27 Urzędu oraz Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za IV kwartał 2022 r. nie oddawały rzeczywistego stanu należności.

(akta kontroli str. 191-193, 268, 309-329, 344, 345-350, 667-692, 1904, 1909-1943, 2484-2500, 2514-2615, 2651-2667, 2679-2711, 2726-2876, 2880-3015, 3016-3024, 3025-3026 pliki 1-18, 3027-3030 pliki 3-29)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/32 na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach ZUW były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Skutkiem nieprawidłowości dotyczącej należności w wysokości 376,9 tys. zł było jej wykazanie niezgodne ze stanem faktycznym, odpowiednio w sprawozdaniach Rb-27 i Rb-N Urzędu. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej nie były w pełni skuteczne i nie wyeliminowały błędów dotyczących sporządzenia ww. sprawozdań.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bieżące informowanie komórek finansowych Urzędu o stanie prowadzonych spraw z zakresu dochodzenia należności. 2. Zintensyfikowanie działań windykacyjnych wobec dłużników. 3. Podjęcie działań w celu spisania z ewidencji księgowej należności przedawnionej. 4. Wzmocnienie działań zapewniających podejmowanie decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych niezwłocznie po wystąpieniu okoliczności uzasadniających ich podjęcie. 5. Wzmocnienie nadzoru nad prawidłowym dokonywaniem klasyfikacji budżetowej wydatków uruchamianych z rezerw celowych. 6. Udzielanie zamówień publicznych z zachowaniem zasad starannego rozeznania, oraz przygotowania i przeprowadzenia postępowania.
Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁹² umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

¹⁹² Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Szczecin, 14 kwietnia 2023 r.

Zmian w wystąpieniu
pokontrolnym dokonał:

Kontrolerzy

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

Jarosław Staniszewski
doradca prawny

Adam Borowski
doradca techniczny

z up.

.....
/-/

.....
/-/

.....
podpis

Radosław Kropiowski
doradca ekonomiczny

Aneta Arczewska
starszy inspektor k.p.

.....
/-/

.....
/-/